

prometheus

e-bülten

TOHAV

Merhaba,

“İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesinde Aktif Sivil Toplum” projesi kapsamında yayınladığımız Prometheus e-bültenimizin 4. sayısı ile yeniden karşınızdayız.

Proje kapsamında hazırladığımız, gerçeğin kamuya açıklanması, mağdur bakış açısıyla farkındalığın artırılması ve özellikle işkenceye karşı duyarlılık yaratmak amacıyla işkence mağdurlarının hikâyelerinden oluşan belgesel filmimiz çıktı. 26 Haziran Dünya İşkence Mağdurlarıyla Dayanışma Günü etkinlikleri kapsamında ilk gösterimi yapılan İşkenceyi Gördük (We Have Seen Torture) adlı filmimiz TOHAV adresinden temin edilebilir.

Av. Fırat Aydınkaya'nın Hamit Kankılıç ile yaptığı röportajdan oluşan “Ölüm Koridoru - Diyarbakır Cezaevi'nden Notlar, Hamit Kankılıç ile Söyleşi” adlı kitabında yer alan yazısı da bu sayımızda yer alan yazılar arasındadır.

Aydınkaya'nın da yazısında vurguladığı gibi “işkencenin sıradanlaşmasına, hesap sorulamaz büyüüne çomak sokmak için hafıza tazelemenin kaçınılmazlığını” hissederek işkence ile etkin mücadele kapsamında özellikle işkencenin görünürlüğüne ortaya koyma, ifşa etme amacıyla hazırladığımız raporumuzu bültenimizin sonunda bulabilirsiniz.

Raporumuz, Nisan 2012- Haziran 2012 tarihleri arasındaki dönemi kapsıyor.

Bundan sonra siz değerli okuyucularımızın da işkence ve kötü muamele ile ilgili yazılarını bültenimizde yayınlamak üzere beklediğimizi belirtmek isteriz.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere,

İyi okumalar...

İŞKENCEYİ
GÖRDÜK
SAYFA 2

İŞKENCE ÜZERİNE
SAYFA 2

TOHAV
İŞKENCE ve KÖTÜ
MUAMELE RAPORU
(Nisan 2012 -
Haziran 2012)
SAYFA 4

İşkence ve Kötü Muamele
İhlalleri
SAYFA 4

İşkence ve Kötü Muamele
İddiaları Kapsamında
Devam Eden Soruşturma
ve Davalar
SAYFA 20

İşkence ve Kötü Muamele
Suçlarına İlişkin
Sonuçlanan Dava ve
Soruşturmalar
SAYFA 27

İşkence ve Kötü Muamele
Suçlarına İlişkin Yargıtay
Kararları
SAYFA 29

AİHM
SAYFA 30

DUYURU
SAYFA 31

MEVZUAT
SAYFA 32

YAYINLAR
SAYFA 32

Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı

Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Sk. No: 39 Kat: 3-4-5 Beyoğlu/İstanbul

Tel: +90 (212) 293 47 70-71 Faks: +90 (212) 293 47 72

E-Mail: tohav@tohav.org Website: www.tohav.org

İŞKENCEYİ GÖRDÜK

İşkence mağdurları ile düzenlediğimiz sinema atölyesinde katılımcılar, fotoğraflarıyla kendi filmlerini yaptılar. İşkenceyi ve işkencecileri anlatırken sistemi sorgulayan işkence mağdurları,

her şeye rağmen yaşama yeniden umutla sarılarak bizi sarsıyorlar. “Artık işkence yok, işkenceye sıfır tolerans, her şey şeffaf” denilen bir süreçte yaşananları sorguluyor, sorgulatıyorlar...

İşkence üzerine...¹

Büyüsü bozulan bir dünyada işkencenin karşılığı tam olarak nedir? Bu soruya verilecek en anlamlı yanıt, bana kalırsa bu soruya tavır almak ve buna yanıt vermemektir. Zira işkence bir karşı yaşamdır. İnsani olan her şeyin kesin iptalidir. Ölüm de yaşam da insana dair bir durumdur kuşkusuz. Ne var ki şiddetin çıldırma anına tekabül eden işkence bu iki halin dışında bir andır. Hatta o kadar ki işkence; ölümü dahi erteleyen, geciktiren ve hatta bazen imkânsız kılan bir sınır deneyimdir. Ölümü bile ayağına dolayan, ölümle bile alay edebilen bir reddiyedir işkence. Aynı kodlar işkencenin hayatla eksantrik ilişkisinde de söz konusudur. Pek çok kişi işkencenin

yaşamı imkânsızlaştırdığından hareketle haklı olarak bunu aslında bedenın çıkmaz sokağı olarak görmektedir.

Ne var ki sanıldığıının aksine işkence yaşamın iptali değildir. Belki yaşamın askıya alınmasıdır denilebilir. Eğer işkence bir insanlık trajedisiyse bunun belki de tek nedeni “ölümü öldürme” ihtimalinin bulunmasıdır. Basitçe işkence ölümün iptal edilmesidir. Hiç değilse ölme kararına ortak olma halidir. Bu nedenle işkence ölüm kararının gasp edilmesidir. Mağdur, kendi bedeni üzerinde en etkili kullanım hakkı olan hayatına son vermeyi dahi başkasıyla paylaşma durumunda kalacaktır.

1- Fırat Aydınkaya, “Ölüm Koridoru - Diyarbakır Cezaevi’nden Notlar, Hamit Kankılıç ile Söyleşi”, Avesta Yayınları, 2011, İstanbul

İntihar etme koşulu dahi işkencecinin tasarrufuna geçmiştir. İntihar etme tekeli dahi başkasına geçmiştir. Bu nedenle ölümden beter bir haldir. İşkenceyi çekilmez ve affedilmez kılan, tam da ölümü imkânsız kılmasıdır. İşkenceye uğrayan beden, bu kapsam itibariyle işkence(cı)nin öz yurduudur.

İşkenceye uğrayan beden aynı zamanda bir ispattır. Fail açısından muktedir olmanın, terbiye etmenin ve kendini gerçekleştirmenin biricik ispat varakasıdır. Mağdur açısından ise ölümün imkânsızlığının, insanlıkta direnmenin ve mutlak kötülüğün hafızasının ispatıdır. İşkence literatürünün gösterdiği üzere işkence çoğu durumda bir ara durak, bir vasıttır. Bütün tiksindiriciliğiyle işkence aslında genele hitap eden bir mikro operasyondur. Bu nedenle hiçbir zaman işkencenin biricik mağduru, tek başına fiziksel şiddete uğrayan değildir. İşkencenin örtük mağduru failin gözüne kestirdiği mağdurun dışında kalan toplumdur. Zira işkence esas olarak içinde yapılan topluma dönük bir müdahaledir. Bir mesajdır işkence. Mesaj işkencenin dolaysız tamamlayıcıdır.

Bireysel fantezileri örnekleyen, sadist niyetler taşıyan tekil işkence vakaları elbette çok çeşitli ve renkli bir arkeolojiye tekabül eder. Ne var ki burada tekil işkence performanslarını bir tarafa bırakmak durumundayız. İşkencenin, bilinçli, planlı, amaçsal, rasyonel ve sistemik stilidir asıl önemli olan. İşkence kavramsal olarak da belli bir sistematigi ima eden içeriğe sahiptir. İşkencenin sistem içine alınması ve sistemleştirilmesi büyük oranda Roma Hukuku ile olmuştur. Roma'da bir kölenin ifadesi ancak işkence altında alınırsa geçerli olabilirdi. İşkencenin sistem-içileşmesi insanlığın trajedi tarihinin de sistemleşmesidir. Ne var ki işkencenin gündelik yaşama dâhil olması, sistem kurucu bir hal alması, büyük oranda modernlik fikri, modernliğin kamusal ideolojilerine, modern devlet geleneğine ve iktidar kompozisyonlarıyla sıkı sıkıya bağlantılıdır.

Beri yandan şiddetin toplumsal bir içerik kazanmasına tekabül eder işkence. Şiddetin toplumsallaşması anına tekabül eden bir koreografidir. İşkence şiddetin final sahnesidir. Bu final şiddetin bir takım ayırt edici özellikleri vardır. Her şeyden evvel kuralsızdır, sınırsızdır ve en önemlisi mutlak ahlak dışılıktır. Şiddetin bedenleşmesidir. Bedenin şiddet vasıtasıyla ele geçirilmesi ve iktidar tarafından yeniden üretilmesidir. Tüm bunlara rağmen amaçsız değildir. Politik veya şeytani duygular altında icra edilebilir. Aynı zamanda şiddet, işkenceyle ritüel haline dönüşür. Ne var ki tüm bunlara rağmen işkence basit anlamda sadece yoğunlaştırılmış bir şiddet değildir. Kısacası işkence, şiddetin biricik şehvetidir.

İşkence hiçbir zaman bir ceza değildir. Ama bir intikam, bir hınçtır. Üstelik cezaya inat tanımlanmamış bir şiddettir. Yine de ceza kavramıyla akrabadır. Onları ayıran tek şey yasallık ve aşağılama ilkesidir. Yasallık, cezayı genelin onayına bağlarken, içeriğindeki şiddeti meşrulaştırır. İşkence bu kontekste başka bir izleği takip eder. İşkence ne haklılaştırılabilir ne de meşrulaştırılabilir. Ve daha da önemlisi derin bir keyfiliğe işaret eder işkence. Simetrik bir keyfi şiddettir. Bu nedenle sadizmle yakından bağlantılıdır. İşkence, şiddetin beden üzerindeki keyfi değeridir. Bu nedenle içerik boyutuyla cezadan farklı olarak "aşağılamayı" esas alır. İşkence şiddetinin esas farkı onun "aşağılama performansı"nda yatar. Bir şiddet eğer aşağılamayı barındırıyorsa mutlak anlamda işkencedir. Aşağılama işkencenin belirgin özelliğidir. Sonuç olarak ceza ıslah etmeyi, işkence ya aşağılayarak yok etmeyi veya en iyi ihtimalle pişman etmeyi önceler.

İşkence esas olarak göze hitap eden üretilmiş bir şiddettir. Bedenin gasp edilmesi ve beden üzerindeki söz hakkı mücadelesidir. Ne var ki işkencenin bir yarısı şiddet ise diğer yarısı mutlak anlamda keyfiliktir. Bu nedenle işkence şiddetin tasarlanmış bir yorumudur. Keyfilik işkencenin giriş kapısıdır. Göz korkutma, intikam alma ve yok etme arasındaki şiddet hiyerarşisini yalnızca keyfilik belirler. Acı vermek ve bu acıdan haz ekonomisi imal etmek işkencenin önemli parçasıdır. Nitekim Roma devletinde iktidar işkence olgusunu bir tür "eğlence" olarak yaygınlaştırmıştır.

İşkence yalnızca kişinin hakikati söylemesi için uygulanan bir sorgulama pratiği değildir. Aynı zamanda iktidarla bağlantılı bir tecziye modelidir işkence. Bu anlamda bir hakikatin alt metni olmaksızın bir yıldırma makinesi gibi çalışmaktadır.

...

Sonuç olarak bu çalışma giderek anakronizme teslim edilip önemsizleştirilen Diyarbakır vahşet üssünde yaşanan insanlığın çıldırma anını yeniden ifşa etmek amacıyla yapıldı. Esas olarak da barbarlığın sistemik türevi olan işkenceye karşı gözlerini kaçırmak isteyenleri dürtmek amacıyla bu kitap hazırlandı. İşkencenin sıradanlaşmasına, hesap sorulamaz büyüüne çomak sokmak için bir hafıza tazelemenin kaçınılmazlığı ortadadır. İşkencenin kural haline gelmesine karşı giderek istisnalaşan vicdanları çoğaltmak ve yeniden üretmek için ifşa kaçınılmazdır. İşkenceyi yenecek olan siyaset değildir. İşkenceyi geriletecek belki de tek şey vicdandır. Bu kitap esas olarak vicdanlara dokunmak için yazıldı.

TOHAV

İşkence ve Kötü Muamele Raporu²

(Nisan 2012 - Haziran 2012)

ASKERİ MAKAMLAR TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

Hani'de askerler ateş açtı, bir kadın yaralandı.

1- Hani ilçesine bağlı Topçular köyünde, hayvanlarını otlatan Bedriye Gezen adlı kadına askerler tarafından ateş açıldığı iddia edildi. Omzundan yaralanan Gezen, Hani Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındı. İlk müdahalenin ardından Gezen, ambulansla Diyarbakır'a sevk edildi. Görgü tanıkları, Gezen'e askerlerin ateş açtığını iddia etti. ("**Askerler kadına ateş açtı**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 05.05.2012)

2- Mardin nüfusuna kayıtlı Damhat Çakal, sağlam gittiği Balıkesir'in Samandır'a ilçesindeki askeri birlikte gördüğü işkencelerden dolayı akli dengesini yitirdi. Evden hiç çıkmayan ve sürekli ağlayan Çakal'ın babası Şehmus Çakal, oğlunun 5 ay kaldığı askeriyede 2 ayını askeri cezaevinde geçirdiğini söyledi. Askerdeyken oğlunun kafasına vurulduğunu ve çok dövüldüğünü anlatan Şehmus Çakal, "Oğlumun askeri cezaevine atıldığını duydum ve hemen ziyaretine gittim. Ancak oğlum orada olmasına rağmen beni görüştürmediler." dedi. Oğlu için GATA'dan çürük raporu aldıklarını ve eve getirdiklerini ifade eden baba Şehmus Çakal, çocuğunu bu hale getirenlerden hesap sorulmasını istedi. ("**Bu kez delirttiler**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 15.05.2012)

3- Hakkâri'nin Şemdinli ilçesine bağlı Güzelkonak Karakolu'na bağlı askerlerin, karakolun üst kısmında bulunan arazilerinde oturan Töre ailesinin üzerine ateş açtığı ve bunun üzerine eve gitmeye çalışan 20 yaşındaki Fatih Töre adlı genci karakola götürüp öldüresiye darp ettiği belirtildi. Karakolda darp edilen gencin babası Tayyar Töre, arazilerinde oturdukları bir esnada askerleri gördüğünü ve bunun üzerine çocuklarını hemen eve gönderdiğini belirtti. Ancak askerlerin bir anda önlerini kestiğini ifade eden Töre, "Üzerimize kurşun sıktılar. Yanımda 20 yaşındaki oğlum da vardı. Yakın mesafeden üzerimize

onlarca kurşun sıktılar. Ne olduğunu anlayamadan çocuğu alıp karakola götürdüler. Çocuğumu karakolda dövmüşler. Devlet kendi insanına bunu yapar mı? Bunun peşini bırakmayacağım" dedi. ("**Önce kurşun sonra dayak!**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 06.06.2012)

KOLLUK GÜÇLERİ TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

Kolluk güçleri "biber gazını" kullanmayı çok seviyor! Biber gazı artık en küçük bir olayda, bireysel vakalarda dahi kullanılıyor. Polisin yeni silahı biber gazı, 30 yaşındaki astım hastası Çayan Birben'in ölümüne neden oldu.

1- Rize'de 6 Nisan 2012 tarihinde kaçak sigara sattıkları için polis ile yaptıkları tartışmanın ardından gözaltına alınan 3 kişi, gözaltı öncesi ve sonrasında polisin saldırısına maruz kaldıklarını söyledi. S.B., K.B. ve E.K., isimli kişiler "Gözaltına alındığımız esnada polis aracına bindirildik. Araca biner binmez polisler bize küfür ederek saldırmaya başladı. 'Siz polise nasıl vurursunuz, sizin hayatınızı bitireceğiz, şimdi göreceksiniz' diyerek vurmaya başladılar. Hastaneye götürüldük. Acil serviste sedyelerin üzerinde oradaki perdeleri kapatarak bize tekrar vurmaya başladılar. Bizi öldüresiye dövdüler. Şikâyetçiyiz" dediler. ("**İşte HSYK destekli polisin eseri!**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 15.04.2012)

2- KESK İzmir Şubeler Platformu'nun 4+4+4 eğitim sistemini protesto etmek amacıyla 28 Mart 2012 tarihinde Konak Meydanı'nda gerçekleştirdiği eylemde, tazyikli su ve biber gazıyla saldıran polisin şiddetine maruz kalan HDK İzmir Delegeşi ve Yürütme Üyesi Şengül Umutlu'nun ayak bileği ve diz kapağında çatlaklar oluştu. Sağlık durumuna ilişkin rapor alan Umutlu, İzmir Emniyet Müdürlüğü hakkında dava açacağını söyledi. ("**Polis ayak bileğini çatlattı**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 15.04.2012)

2- Bu rapor, TOHAV'ın "İşkencenin Önlenmesinde Aktif Sivil Toplum Projesi" kapsamında yürütülen izleme faaliyeti çerçevesinde günlük olarak taranan gazete, haber ajansı ve internet sitelerinde yer alan işkence ve kötü muamele haberlerinin derlenmesiyle oluşturulmuştur.

3- Mardin'in Dargeçit ilçesinde 15 Nisan günü bir dershane molotof kokteyli atılmasının ardından polisler, T.A adlı 14 yaşında bir çocuğun da aralarında bulunduğu 7 kişiyi gözaltına aldı. Karakolda yaşadıklarını anlatan T.A. adlı çocuk, polis sorgusunda kendisine işkence yapıldığını ve polislerin kendisini darp etmesi sonucu bayıldığını söyledi. Polislerin kendisini ayıltmak için üzerine su attığını anlatan T.A., karakolda halsiz düşmesi üzerine kendisini hastaneye kaldırdıklarını belirtti. T.A., burada tedavi edildikten sonra kendisine rapor verilmeden gönderildiğini ifade ederek, halen her yerinde ağrılar hissettiğini söyledi. T.A, baş kısmında ve alnında darp izlerinin bulunduğunu aktardı. Gözaltına alınan 7 kişinin gecenin ilerleyen saatlerinde serbest bırakıldığını öğrenildi. (**"Karakolda çocuğa işkence yaptılar"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 16.04.2012)

4- Gözaltına alınmasının ardından tutuklanarak, Bakırköy L Tipi Cezaevi'ne konulan Altun Yaray, Newroz'da İstanbul Kazlıçeşme Meydanı'nda yaşadıklarını anlattı. Bağcılar'dan kalkan otobüsle Kazlıçeşme'ye giden Altun Yaray, otobüsten dışarıya adım atamaz çevik kuvvet polislerinin saldırısına uğradıklarını belirtti. "Derdimizi anlatmamıza bile izin vermediler, üzerimize çullanarak, coplarla bize vurmaya başladılar." diyen Yaray, yere düşen arkadaşlarının tekmelendiğini, kafalarının betona vurulduğunu anlattı. Altun Yaray, "Polisin saldırısı o denli şiddetliydi ki darp nedeniyle onlarca insanın kustuğunu gördüm." dedi. Yaray, saldırıda serçe parmağı kırılan Hayriye Bozkurt'un yaşadıklarını da şöyle anlattı: "Olaylar esnasında cep telefonunda Kürtçe konuşan Hayriye Bozkurt'un önünü iki polis kesti. Polislerden biri telefonu zorla Hayriye'nin elinden almaya kalkıştı. Hayriye'nin tepki göstermesinin ardından aynı polis onun elini bükerek, sağ elinin serçe parmağını kırdı." Çevik kuvvet aracında da kadınlara küfürler edilirken, erkeklerin dayaktan geçirildiğini anlatan Yaray, daha önce böylesi bir vahşetle karşılaşmadığını söyledi. Altun Yaray, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne getirilmelerinin ardından dayanın yerini psikolojik baskının aldığını ifade etti. Kadın polislerin kendilerini zorla soymaya kalkıştıklarını, tepki göstermeleri üzerine ağza alınmayacak hakaret ve küfürlerle maruz kaldıklarını söyleyen Yaray, "Bazı polisler tarafından da ırkçı yaklaşımlara maruz kaldık." dedi. Yaray, karakolda kendisine ve diğer gözaltına alınan arkadaşlarına ajanlık teklif edildiğini de belirtti. (**"Polisin saldırısı o denli şiddetliydi ki..."**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 16.04.2012)

5- Bağcılar'da trafik kazası yapan Döne Kurtçe, oğlu Onur Kurtçe ve hamile kardeşi Döndü Kahraman, polislerle tartışmaları sonucu feci şekilde dayak yedi. Ailenin

avukatı Ersin Dere, müvekkillerinin "fakir" olmaları gerekçesiyle polis saldırısına uğradıklarını belirterek "Öyle bir şiddetle saldırıya uğradılar ki, saldırılar Bağcılar Karakolu ve Bağcılar Devlet Hastanesi'nin içinde de devam etti. Polisler, saldırı sırasında 'Burada hâkim de biziz, savcı da biziz.' diyorlarmış. Suç duyurusunda bulunacağız" dedi. (**"Hâkim de biziz, savcı da"**, <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 23.04.2012)

6- Mardin'in Derik ilçesinde önceki gün ilçe emniyet müdürlüğü önünden geçen Azadiya Welat Gazetesi çalışanı 3 çocuk annesi Yasemin Yılmaz, sivil polisler tarafından üst araması ve kimlik sorgusu için durduruldu. Yapılan aramadan sonra Yılmaz'ın, karakola götürmek isteyen polisler üzerine saçlarından sürüklenerek gözaltına alındığı belirtildi. Konu hakkında bilgi veren kendisi de Azadiya Welat dağıtımcısı olan Yılmaz'ın eşi Nizamettin Yılmaz; "Gözaltında eşimi 'ağzını burnunu dağıtırız' diye tehdit ediyorlar. Daha sonra eşimin kafasını duvara vurarak darp ediyorlar. Eşime 'Sizi burada öldürsek kim bize ne diyecek?' diyerek hakaret ve tehditlerine devam ediyorlar." dedi. Eşinin sağlık kontrolü için Derik Devlet Hastanesi'ne sevk edildiğini aktaran Yılmaz, 3 polisin eşiyile birlikte doktorun yanına girdiğini söyledi. Eşinin doktora darp edildiğini söylemesine ve yüzündeki şişkinlikler ile morlukları göstermesine rağmen doktorun sağlam raporu verdiğini söyledi. Sağlık kontrolünden sonra eşinin serbest bırakıldığını söyleyen Yılmaz, polisler ve hastane doktoru hakkında suç duyurusunda bulunacağını belirtti. (**"Polis terörü sürdü: Gazete dağıtımcısı saçlarından sürüklendi"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 27.04.2012)

7- Manisa'da askerliğini yaparken, rahatsızlanması üzerine memleketi Batman'a gelen Selman Pınar, önceki gece polisler kimlik göstermediği gerekçesiyle gözaltına alındı. Pınar, polisler tarafından götürüldüğü Batman Bölge Devlet Hastanesi'nde iddiaya göre, kaçmak isterken düşüp öldü. Valilik ise Pınar'ın 'dur' ihtiarına uymayarak hastane tünel girişinden atlayıp öldüğünü ileri sürdü. Polislerin kimlik istediğinde ağabeyinin yanında olan Adnan Pınar ise, ağabeyinin asker olduğuna dair belgesini gösterdiğini belirterek, polisin belgeyi yırttığını söyledi. Baba Arif Pınar, polisler hakkında şikâyetçi olacaklarını söyledi. (**"Yine karakol, yine şüpheli ölüm"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 01.05.2012) Selman Pınar'ın kardeşi ve görgü tanığı Adnan Pınar, abisinin mezarını ziyaret etmek için gittiği mezarlıkta başlarına kar maskesi takmış iki kişi tarafından tehdit edildiğini ifade etti. "Eğer olayı polisler yaptı diye suç duyurusunda bulunursan, biz yapacağımızı biliriz." şeklinde tehdit edildiğini belirten Pınar, herkesten bu olayın üzerine gitmesini istediğini söyledi.

Milli Savunma Bakanlığı verilerine göre, son 10 yıllık dönemde toplam 1470 kişi askerde "Eğitim zayıyatı" sonucu yaşamını yitirdi. Dönemin Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, geçen yıl ocak ayında yaptığı açıklamada, son beş yılda orduda 408 askerin "intihar" ederek hayatını kaybettiğini açıklamıştı. Asker aileleri ise yaptıkları açıklamada çocuklarının "intihar" etmediğini, ölümlerinin "şüpheli" olduğunu açıklıyor. Bu yılın başından bu yana şüpheli asker ölümleri arttı. Ocak ayından bu yana 12 askerin şüpheli bir şekilde hayatını kaybettiği rakamlara yansımıştı. ("**Polislerin yaptığını söylersen...**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 05.05.2012)

8- Taksim Polis Merkezi'nde görevli komiser yardımcısı N.K, Taksim'deki bir gece kulübünde kimlik kontrolü sırasında gözaltına alınan P.A'ya iki kez tecavüz ettiği iddiasıyla tutuklandı ve hakkında 18 yıl hapis istemiyle dava açıldı. P.A. ifadelerinde, N.K'nın daire sorumlusu olduğunu bildiğinden kendisine kimsenin inanmayacağını, zor durumda kalacağını belirterek bu nedenle sesini çıkaramadığını ifade etti. Olay, tecavüzden sonra nezarethaneye giden P.A.'nın 13 Mart akşamında durumu bir arkadaşına anlatması ve arkadaşının şikâyetinde bulunması ile ortaya çıktı. Yapılan aramalarda N.K.'nın aracında 10 adet prezervatif bulundu. Yapılan kamera incelemelerinde de şüpheli N.K.'nın genç kadınla kadınlar tuvaletine girdiği, bir müddet sonra ise buradan çıkarak genç kadınla birlikte odaya girdiği tespit edildi. Komiser yardımcısı N.K. suçlamaları reddetti. Olayla ilgili soruşturmasını tamamlayan Savcılık, Komiser N.K. hakkında "nitelikli cinsel saldırı" suçundan işlem yapıp tutuklayarak 18 yıla kadar hapis istemiyle dava açtı. N.K. önümüzdeki günlerde Ağır Ceza Mahkemesi'nde hâkim karışına çıkacak. ("**POLİS ŞİDDETİ, Taksim Polis Merkezi'nde Tecavüz**", <http://www.bianet.org>, 28.05.2012)

9- Yalova'da 27 Mayıs gecesi dolaşmaya çıkan 30 yaşındaki Çayan Birben birkaç arkadaşının tartıştığını görünce onları ayırmak istedi. Birben'in "Astım hastasıyım, biber gazı sıkmayın." demesine rağmen olay yerine gelen polisler biber gazı sıktı. Çevredekiler tarafından yüzünü yıkamak için bir internet kafeye götürülen Birben burada fenalaştı. Yalova Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak yoğun bakıma alınan fakat beyin ölümü gerçekleşen Çayan Birben hayatını kaybetti. Birben ailesinin avukatı Melek Korkmaz, olay nedeniyle İçişleri Bakanı, Yalova Valisi, Yalova İl Emniyet Müdürü, Asayiş Şube Müdürü ve o gün Yalova'da görev yapan kolluk amiri ve memurlar hakkında suç duyurusunda bulduklarını söyledi. ("**Çayan Birben Biber Gazından Öldü**", <http://bianet.org>, 30.05.2012)

10- Yaklaşık iki ay önce cezaevinden tahliye olan ve iki yıl önce bir kavgaya karıştığı gerekçesiyle hakkında arama kararı bulunduğu ileri sürülen Kenan Yılmaz, 22 Mayıs'ta saat 01:40'ta gözaltına alındı. Esentepe Polis Merkezi'nde fenalaşınca sabaha karşı ambulansla Bakırköy Devlet Hastanesi'ne kaldırılan 25 yaşındaki Yılmaz, hastanede hayatını kaybetti. Olayla ilgili Gaziosmanpaşa Adliyesi Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunan Yılmaz ailesinin avukatı Adnan Küpçük şunları söyledi: "Polisler hakkında, 'kasten insan öldürme', 'işkence ve eziyet', 'görevi kötüye kullanma', 'hürriyetten yoksun bırakma' suçlarından şikâyetinde bulduk. Olayın olduğu saatler içerisinde Esenler Polis Merkezi'nde görevli olan bütün memurlar suç duyurumuzda şüpheli olarak yer alıyor." dedi. Yılmaz'ın bazı polislerin kastı ve bazı polislerin de ihmali sonucu hayatını kaybettiğini iddia eden Küpçük, "Yılmaz'ın basit yaralama davasından bir yakalama kararının olduğu söylendi. Ama bunun kayıtlarını da bize göstermediler. Bunun da farazi olduğunu düşünüyorum. Çünkü Yılmaz her gün denetimli serbestlik kapsamında karakola imza atmaya gidiyor zaten." diye konuştu. Yılmaz'ın babası Cevat Yılmaz da o gece karakolda oğlunu gören bir görgü tanığının söylediklerini aktardı: "İki saat nezarete yerde baygın şekilde yattı. 'Beni çıkarın ben ölüyorum.' diye polislere bağırdı. Sabah 06:45'te nezarettten çıkarak, ambulans çağırıp hastaneye götürdüler. Yılmaz, hastane polislerinin de oğlu hastaneye geldiğinde ölmüş olduğunu söylediğini açıkladı. Ayrıca, oğlunun gözaltına alındığında hastaneye götürülmediğini ve rapor alınmadığını, karakoldaki polislerin, nezarettteki kameraların bozuk olduğunu ileri sürdüklerini" söyledi. ("**Gözaltında İşkenceyle Ölüm İddiası**", <http://bianet.org>, 30.05.2012)

11- Diyarbakır'ın Yenişehir İlçesi Aziziye Mahallesi'nde oturan Kadri Çelik adlı yurttaş, 30 Mayıs gecesi evine yapılan polis baskınıyla gözaltına alındı. Toplu Konut Polis Karakolu'na götürülen Çelik, daha karakola götürülmeden polisler tarafından dövülmeye başlandı. Çelik'e yönelik dayak ve işkence karakolda da sürdü. Ailesinin karakola geldiğinde bağırsık ve yardım çağlıklarını duyduklarında 155 polis imdadı ve 112 acil servisi aradıklarını anlatan Çelik, şunları söyledi: "Beni Araştırma Hastanesi'ne kaldırmışlar. Kendime geldiğimde hastanenin acil servisinde olduğumu gördüm. Orada tanımadığım bir kadının benim için 'kafasını yere vurmış' dediğini duydum. Buna itiraz ederek, polislerin beni dövdüğünü söyledim. Acil servisin doktoru, kadının söylemi üzerine beni tedavi etmek istemedi. Bu duruma tepki gösterdiğimde ise tedavi edeceğini söyledi ancak bu kez ben kabul etmedim. Ben bağırsık çağırıp doktora kızınca, hastane güvenlik görevlileri de bana saldırdı. Beni darp eden polislerden biri de benimle gelmişti. Bana

bunları yapanlardan birinin o olduğunu söyleyince oradan uzaklaştı. Hastanede tedavi edilmeyince beni tekrar karakola götürüp nezarete koydular." dedi. Karakola geri götürüldükten sonra Araştırma Hastanesi yerine başka bir hastanede tedavi olmak istediğini, ancak hastane talebinin kabul edilmediğini söyleyen Çelik, "Avukat istemem üzerine barodan gelen avukat nezaretinde ifadem alındı ve serbest bırakıldım. Karakoldan çıktıktan sonra Devlet Hastanesi'ne gittim. Polisler tarafından işkenceye maruz kaldığımı söyleyince 'senin bir şeyin yok' diyerek geri gönderdiler. Ben bu şahıslardan şikâyetçiyim." dedi. Gördüğü işkenceler nedeniyle elbiseleri kanlar içerisinde kalan Çelik, İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurarak hukuki yardım talebinde bulundu. ("**Karakolda işkenceye sıfır tolerans!**", <http://diclehaber.com.tr>, 05.06.2012)

12- Viyana Ticaret Odası içinde yer alan Türk Esnafar Topluluğu olarak temaslarda bulunmak üzere 16 kişilik heyet olarak 10 Mayıs'ta İstanbul'a gelen Erdem Koçer, Çayan Çankaya, Serkan Kaplan isimli yurttaşlar, Dolapdere'de araçlarını park ettikleri sırada yanlarına 34 HH 0518 plakalı çekici araç geldi. Aracın içindeki resmi giyimli polis ve sürücü, hakaret ve küfürlerle aracın kaldırılmasını istedi. Kendilerinden ehliyet ve ruhsat istenmesi üzerine Avusturya ehliyeti ibraz eden Serkan Kaplan'a resmi giyimli polis biber gazıyla saldırırken, aracı kullanan polis memuru da, tornavidayla Çayan, Erdem ve Kaplan'a saldırdı. Telsiz anonsu üzerine olay yerine gelen 5 devriye arabasındaki polislerin tutumu da aynı şekilde oldu. Kaplan'ın ısrarı üzerine polisler ve 3 yurttaş çekici aracın gittiği yer olan Kasımpaşa Piyalepaşa Bulvarı'nda bulunan Yıldırım Otoparkı'na gitti. Bu sırada kendilerine eşlik eden polis aracı otoparktan ayrılırken, Kaplan aracın ruhsatını almak üzere otoparkın içindeki resmi giyimli 3 polisin olduğu büroya girerek, işlemlerin yapılmasını istedi. Bu sırada arkadaşlarını bekleyen Çankaya ve Koçer ise, 9-10 kişilik bir polis grubu tarafından saldırıya uğradı. Arkadaşlarının dayak yediğini gören Serkan Kaplan'ın bürodan çıkmasına ise polisler izin vermedi. 15 dakika boyunca feci şekilde işkence gören Çankaya ve Koçer'i alan Kaplan, onları Taksim İlyardım Hastanesi'ne oradan da Alman Göz Hastanesi'ne götürdü. Çankaya ve Koçer'de kalıcı hasara yol açabilecek göz travması oluştu. Çayan ve Koçer, yaşadıkları olaylara ilişkin olarak Türkiye'deki Viyana Konsolosluluğu'na ve Avusturya'daki İstanbul Başkonsolosluluğu'na dilekçe yazarak sorumluların cezalandırılmasını istediler. ("**Polisten 'hoş geldin işkencesi'**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 05.06.2012)

13- Ataşehir Fenerbahçe Koleji yanında bulunan boş arazide güvercin beslerken bira içen Ahmet Yılmaz, Gürsel Kale ve Davut Kale adlı gençlere polisler önce biber gazıyla müdahale etti, ardından gençleri döverek

gözüne aldı. Saldırıya uğrayan gençlerden Yılmaz, götürüldükleri İçerenköy Polis Merkezi'nde de tehdit edildiklerini belirterek, "Polisler babamı karakolda 'Bu işin sonu kötüye gider. Şikâyet ederse cebine eroin koyarım' diyerek tehdit etti. Yılmaz; "Ben hangi suçu işledim ki beni bu hale getirdiler? Ben suçlu olsam bile beni bu hale getiremezler. Gözümde de bir görme kaybı var, yazıları seçemiyorum. Bu yüzden çalışmıyorum. Beni bu hale getirenlerin cezalandırılmasını istiyorum" dedi. ("**Bira İçen Gençlere Polis Dayığı**", <http://bianet.org>, 07.06.2012)

14- Şırnaklı üç arkadaş, 35 yaşındaki Mervan Kurt, 31 yaşındaki Ahmet Usal ve 24 yaşındaki Ahmet Şalcı 6 Haziran gecesi Taksim'de İstiklal Caddesi'nde eğlenip alkol aldılar. Gece saat 02.00 sularında caddede yürürlerken Ahmet Şalcı ile bir grup arasında tartışma çıktı. Tartışmaya Güven Timleri müdahale etti. Ahmet Usal, 8 Haziran'da İstanbul Savcılığı'nda alınan ifadesinde, 10 kadar sivil polis tarafından dövüldüklerini ileri sürerek, şöyle dedi: "Ne yapıyorsunuz" diyerek biri boğazıma sarıldı. Nefesim kesilecek gibi oldu. Kurtulmak için itekledim. 4-5 arkadaşı yere yatırıp ellerimi arkadan bağladı. Beş kişi birden vurmaya başladı. Biri saçımdan tutarak yüzüme, ikisi göğüs kafesime, biri ayağıyla enseme vuruyordu. 150-metre ilerideki karanlık ara sokağa götürdüler. Orada dört şahıs vücudumun her yerine tekme tokat vurdu, yerde sürükledi. Silopili olduğumu söyleyince 'Siz orada polis s..., biz de burada sizi s...' dediler. Hastaneden sonra Taksim Polis Merkezi'ne götürdüler, dördüncü katta beni dövdüler. Bizi suçlu göstermek için polisin telsizini niye kırdın' diye ifademizi aldılar." Mervan Kurt da "Sol gözümün altı morardı. Omzum ve çeneme darbe aldım. Dördüncü katta sinkaflı sözler ve hakaret ettiler. Polislerden birinin adı, Erdem'di" dedi. Taksim İlk Yardım Hastanesi'nde götürülen Murat Şalcı'nın ise aldığı darbeler sonucunda beyin kanaması geçirdiği saptandı. Polis Murat Turan, Levent Karadeniz, Burak Mugul ve Erdem Ata'nın, olaydan bir saat sonra hazırladıkları anlaşılın tutanakta ise üç gencin kendilerine yumruklarla saldırdıklarını, 'kafalarını yere vurup kendilerine zarar vermeye çalıştığını' iddia ettikleri, beyin kanaması geçiren Murat Şalcı'nın ise 'terör örgütüne üye olmak ve örgüt propagandası yapmak' iddiasıyla kaydının olduğu belirtildi. ("**Beyoğlu'nda üç gence dayak iddiası**", <http://www.radikal.com.tr>, 11.06.2012)

15- Geçtiğimiz hafta İzmit'te arkadaşlarının karıştığı bir kavgayı ayırmak isterken polisler biber gazlı müdahalesine maruz kalan Çayan Birben, beyin kanaması geçirerek hayatını kaybetmişti. Polise astım hastası olduğunu söylemesine rağmen biber gazı sıkılan Birben hakkında düzenlenen İstanbul Adli Tıp Kurumu raporuna göre "ölüme biber gazının neden olabileceğine dair herhangi

bir otopsi bulgusuna rastlanmadığı” ifade edildi. Konuyla ilgili olarak açıklamada bulunan ailenin avukatı Melike Korkmaz, “Ön rapor bizi şaşırtmadı. Biber gazını aklamaya çalışıyorlar. Gerekirse ikinci bir rapor isteyeceğiz. Polis ‘astım hastasıyım’ diyen Çayan’a buna rağmen gaz sıkılmış. Ambulans da geç gelmiş. Çayan’a komadayken fazla oksijen verilerek ciğerleri temizlendi. İhmaller zinciri var. Bu olayı kapatmalarına izin vermeyeceğiz. Ailesi perişan oldu” diye konuştu. (“**Biber gazı aklanmak isteniyor**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 11.06.2012)

16- HPG’li Ramazan Yılmaz’ın Silvan’da düzenlenen cenaze törenine polisin müdahalesi sırasında her iki gözünden yaralanan Hamdi Özyandı (55) isimli yurttaşın durumu ciddiyetini koruyor. Polisin sıkıldığı tazyikli su nedeniyle her iki göz merceğinde kaymaya bağlı kanama meydana gelen Özyandı, D.Ü Tıp Fakültesi Hastanesi Göz Hastalıkları Polikliniği’ne kaldırıldı. Hastanede 6 gündür müşahede altında olan Özyandı, gözlerindeki kanamanın halen devam ettiğini, ancak kanama durduktan sonra ameliyat olabileceğini söyledi. Her iki gözünde de görme kaybı yaşadığını belirten Özyandı, ameliyattan sonra gözünü kaybedip kaybetmeyeceğinin netlik kazanacağını belirtti. (“**Polisin tazyikli su müdahalesinde yaralandı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 12.06.2012)

17- Diyarbakır’ın Bağlar ilçesinde bulunan İskanevleri Çay Ocağı önünde gece kimlik kontrolü yapan polislerin bir yurttaşı gözaltına aldığı sırada darp etmesine tepki gösteren yurttaşlar ile polisler arasında tartışma çıktığı belirtildi. Çay ocağı önündeki yurttaşların tepkisine, polisin biber gazı ve coplarla müdahalede bulunmasının olduğu ifade edilirken, polis tarafından darp edilen 3 kişiden Ramazan Demir’in daha sonra gözaltına alındığı kaydedildi. Polislerin müdahalesi sonucu yaralanan Bağlar İskanevlerispor Kulübü Başkanı Latif Aydın, “Polisler Ramazan Demir arkadaşımızı darp ederek gözaltına aldı. Tepki göstermemiz üzerine polisler bize hakaret ve küfür etti. Ardından coplarla, biber gazlarıyla, tekme tokat saldırmaya başladılar. Oğluna saldıran polislere tepki gösteren annesi Amber Ayter’e de biber gazı sıktılar, copla vurdular.” dedi. Gece yaşanan olaylarda darp edildiğini belirten Amber Ayter, “Bir anda oğluma saldırdılar. 10 polis ona vurmaya başladı. Ben de engel olmaya çalışınca bana da biber gazı sıktılar. Copla vurdular koluma.” dedi. (“**Sokakta polis işkencesi**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 13.06.2012)

18- Cizre’de meydana gelen olaylar esnasında yaralanan Kemal Kar isimli gencin götürüldüğü emniyette işkence gördüğü ve fenalaşması üzerine hastaneye kaldırıldığı bildirildi. Anne Asya Kar, oğlunun, yaralı olmasına rağmen polislerce darp edildiğini belirtti. Anne Kar,

oğlunun 3 günün sonunda yoğun bakımdan çıkarılarak servise alındığını ifade etti. Dün yoğun bakımdan çıkarılan Kar’ın, tedavisi bitmeden adliyeye getirildiği ve savcılık işlemlerinin ardından tutuklandığı ifade edildi. (“**Emniyette yaralı gence işkence!**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 14.06.2012)

19- 7 Haziran gecesi saat 01.00 sıralarında evlerine gitmek üzere İstiklal Caddesi’nde yürüyen Mervan Kurt, Ahmet Usal ve Murat Şalçı, Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne bağlı “güven timi” polisleri tarafından dövüldü. Taksim Polis Merkezi’ne götürülen üç gençten Şalçı, beyin kanaması geçirdi. Gözaltı kayıt işlemleri yapılmadan önce Taksim İlk Yardım Hastanesi’ne götürülen ve doktor kontrolünden geçirilen gençlerden Şalçı’ya verilen ilk rapor ile savcılığa sevkinden önce verilen rapor arasında büyük fark bulunuyor. Baygın halde Doktor Ayşe Basa tarafından muayene edilen Şalçı’ya “4 gün buz uygulama ve KBB poliklinik önerisi ile taburcu edildi” raporu verildi. Savcılığa sevki öncesi yeniden aynı hastaneye götürülen Şalçı’yı muayene eden Doktor, Şalçı’nın arkadaşlarının itirazı üzerine, Şalçı’nın bedenindeki darp izlerini tespit ederek, “Hayati tehlikesi vardır.” raporu verdi. Şalçı’nın hastaneye yatırıldığını da belirtti. 7 Haziran öğle saatlerinde Taksim İlk Yardım Hastanesi’ne yatırılan Şalçı, 10 Haziran akşamı saat 21.00’de taburcu edildi. Hâlâ normal yaşamına dönemeyen Şalçı, baş ağrıları ve mide bulantıları çekiyor. Avukat Gülizar Tuncer ile Avukat Fazıl Ahmet Tamer, doktor hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunacak. Avukatlar ayrıca hekimi, hastanın hayatını riske soktuğu için İstanbul Tabip Odası’na da şikâyet edecek. (“**Polis dövdü, doktor işkenceyi gizledi**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 16.06.2012)

20- İstanbul’un Fatih İlçesine bağlı Drama Caddesi’nde saat 23.00 sıralarında rutin kimlik kontrolü yapan polisler, Ömer Nas’ı (26) ‘Sen Siirtlisin, hepiniz teröristsiniz.’ diyerek darp ettiler. Bu sırada oradan geçen Nas’ın akrabası Gıyasettin Taş ta (25) olay yerine gelince, olay yerine çağrılan 2 polis ekibi tarafından her ikisi birden sorgusuz sualsiz darp edildiler. Saldırı sonrası gözaltına alınan, kafasından ve vücudunun çeşitli yerlerinden yaralanan Nas ile burnu ve bir dişi kırılan, kulak zarı çatlayan Taş, saldırıyı yapan polisler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını ve kendilerinin Kürt olmasından ötürü bu saldırıya maruz kaldıklarını belirttiler. (“**Kürtlere tahammülsüzlük**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 19.06.2012)

21- Fatih’te, ailesiyle birlikte saat 02.30 saatlerinde araçla seyreden sürücü ile polisler arasında yol verme tartışması yaşandı. Bir vatandaşın cep telefonuyla çektiği görüntüye göre; polisler tartıştığı şahsa önce vurmaya başlıyor. Bu sırada olay yerine çok sayıda resmi polis yığıyor.

Polisler, sürücünün eşinin çırpınışlarına aldırmadan şahsı yere yatırıp dövmeğe başlıyor. Hızını alamayan bazı polisler ise kemerleriyle yerde yatan şahsa vurmaya devam ediyor. Ayağa kaldırılan sürücü önce تنها bir yerde, ardından da polis aracında dayak yemeye devam ediyor. Polisler, baygın bir halde yatan şahsın yardımına gelen esnafı da olay yerinden uzaklaştırıyor. Eşi ve çocuklarının gözleri önünde dayak yiyen şahıs, polis aracına bindirilerek gözaltına alınıyor. Olay sonrası İstanbul Valiliği tarafından yapılan açıklamada, "Fatih ilçesinde bir vatandaş ile emniyet görevlileri arasında çıkan tartışma sonucunda çıkan olayla ilgili 5 emniyet görevlisi açığa alınmış olup, haklarında soruşturma başlatılmıştır." denildi. ("**Polis dayacağı şoku! Polisten babaya çocuklarının gözü önünde öldüresiye dayak**", <http://gundem.milliyet.com.tr>, 20.06.2012) Ahmet Koca, olayın yol meselesi olmadığını, Kürtçe konuştuğu için polislerin saldırısına uğradığını söyledi. Bir TV kanalına konuşan Ahmet Koca, "Yol meselesi gibi gözükse de aslında değil. Akrabalarımı eve bırakıyordum, onlardan birisi hamileydi. Onu hastaneye götürmek isterken ters köşeden gelen polisler bana işaret ettiler. Ben 'Memur Bey acil hastaneye yetişmem lazım.' deyince 'Bana ne lan!' diye karşılık verdi. O sırada abimi telefonla aradım ve onunla Kürtçe konuştum. Bu kez de polisler Kürtçe konuştuğum için bana 'Seni terörist' diyerek hep birden saldırdılar" dedi. ("**Polis dayağının nedeni 'Kürtçe konuşmak'**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 21.06.2012) İstanbul Fatih'te, polislerce aracından indirilerek elleri kelepçelenip dövülen Ahmet Koca, 21 Haziran 2012 günü İstanbul Adliyesi'nde Fatih Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurlarının, Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca, "işkence sebebiyle yaralama ve insanlıkla bağdaşmayan muameleden" cezalandırılmaları amacıyla suç duyurusunda bulundu. ("**Sokakta İşkenceye Suç Duyurusu**", <http://bianet.org>, 21.06.2012)

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN İŞKENCE ve KÖTÜ MUAMELE İHLALLERİ

CEZAEVLERİNDE YAŞANAN ve YAŞANABİLECEK İHLALLERİ engellemek, cezaevi idaresinin ve cezaevi personelinin (gardiyanlar, infaz memurları, doktor ve jandarma dâhil) hukuka aykırı eylemlerini izlemek, denetlemek ve müdahale edebilmek için Paris ilkelerine uygun olarak OPCAT kapsamında oluşturulması gereken "izleme kurulları" bir an önce oluşturulmalı ve faaliyete geçirilmelidir.

1- Osmaniye Cezaevi'ndeki işkencenin medyaya yansımaları üzerine, cezaevi yönetiminin şimdi de tutuklulardan zorla, döverek imza topladığı ortaya çıktı. İlyas Toptamur adlı tutuklu, ailesine haftalık telefon görüş-

mesinde 6 aylık açık görüş cezası aldığını ve şiddet olmadığını belirten kâğıtları zorla dayakla imzalattıklarını aktardı. "Burada işkence yok diyor." şeklindeki beyanı imzalamaları istenen tutuklu ve hükümlülerin birçok hakarete maruz kaldıkları ve açık görüş cezaları aldıkları kaydedildi. ("**İşkence yok' işkencesi**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 03.04.2012)

2- Osmaniye Cezaevi'nde aralarında oğlu Mustafa İlgen'in de bulunduğu tutuklulara gardiyanlar tarafından acımasızca saldırıldığını belirten baba Mehmet Emin İlgen İHD'ye yapmış olduğu başvuruda; "Gardiyan Mehmet Ali Yıldızhan öncülüğünde yapılan kışkırtmayla gardiyanlar tutuklulara saldırmış ve birçok kişi yaralanmış. Oğlum yediği dayaklar nedeniyle gözünü hastanede açmış. Diğer tutuklular da çok kötü yaralanmış." dedi. ("**Cezaevi değil toplama kampı!**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 04.04.2012)

3- Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile hükümlü bulunan Kenan Avcı, Newroz bayramında ailesinin Newroz'unu telefonda kutladığı için telefonla konuşma hakkı süresiz olarak elinden alındı. Urfalı'nın, Siverek ilçesinde oturduklarını ve Tekirdağ ile aradaki mesafe çok olduğu için görüşme imkânlarının sınırlı olduğunu ifade eden aile, Newroz'larını kutladığı için çocuklarının ceza almasına tepki göstererek hukuki girişimlerde bulunacaklarını söyledi. ("**Newroz kutlamasına süresiz telefon yasağı**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 04.04.2012)

4- Sinop, Aydın, Karataş, Konya, Erzurum cezaevlerinde yatan kadın tutuklu ve hükümlüler cinsel taciz iddiasıyla suç duyurusunda bulundu. BDP Grup Başkan Vekili ve Iğdır Milletvekili Pervin Buldan'ın yazılı soru önergesini yanıtlayan Adalet Bakanı Sadullah Ergin, cezaevlerindeki taciz iddiaları ve yapılan çalışmalarla ilgili bilgi verdi. Bakan Ergin'in yanıtı ile taciz ve tecavüz iddialarının sadece Pozantı cezaeviyle sınırlı olmadığı ortaya çıktı. Ergin, Sinop E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bir hükümlünün, kurumda görevli infaz ve koruma baş memuru tarafından taciz edildiğini öne sürmesi üzerine adli ve idari yönden soruşturma başlatıldığını, ancak soruşturma sonunda cezaya yer olmadığına karar verildiğini belirtti. ("**Cezaevinde tacizden kadınlar da şikâyetçi**"; <http://gundem.milliyet.com.tr>, 09.04.2012)

5- Osmaniye Cezaevi'nde incelemelerde bulunan Meclis İnsan Hakları Komisyonu Cezaevi Alt Komisyonu'nun 23 sayfalık raporuna göre, mahkûmlar her gün sakal tıraşı olmaya zorlanıyor, tüm tutuklu ve hükümlüler başka bir cezaevinden geliyor olsa bile çırılçıplak soyularak aranıyor. Yine; C tipi, 196 kişi kapasiteli

cezaevinde 227 tutuklu ve hükümlü, 1000 kişilik kapasitesi bulunan T tipi cezaevinde de 1212 kişi kalıyor. Bir koğuştta 18 kişinin kalması gerekirken 27 kişi yaşamaya çalışıyor. Kadın koğuşlarında ikisi kreşe giden dört çocuk kalıyor ve bu çocuklar ancak spor için 14 günde bir, bir saatliğine dışarı çıkarıldıklarını söylüyor. Dokuz çocuğun kaldığı çocuk koğuşlarından birinde dört kişilik bir masanın olduğu ve tabak yetersizliği nedeniyle yemekleri sırayla yemek zorunda kaldıkları belirtiliyor. Raporda yer alan diğer ihlaller; askeri usulle sayım yapılması, gazete, dergi, kitap gibi yayınların gerekçesiz bir şekilde yasaklanması, görüşme saatlerinin keyfi olarak kısaltılması, görüşe giderken sadece öne doğru bakılmasının şart koşulması, cezaevinde bulunan ve asıl görevleri firar ve isyan durumlarına müdahale etmek olan 10 robocop kıyafetli görevlilerin rutin zamanlarda da mahkûmlara gözdağı vererek sindirme amaçlı kullanılması. (“**Osmaniye Cezaevi’nde Sıkıyönetim**”, <http://bianet.org>, 09.04.2012)

6- Pozantı’daki cinsel saldırının deşifre olmasından sonra Sincan Cezaevi’ne sevk edilen ve ardından tahliye edilen M.K., C.M., Y.Ö. ve H.Y.’nin anlattıkları Pozantı’da tüyler ürperten şiddetin Sincan’da da hız kesmeden devam ettiğini gösterdi. M.K.: “Sincan’da da gardiyanlar bize kötü davranıyorlardı, tehdit ediyorlardı. Bir gün gardiyan geldi bizi dövdü. Burada benim parmağım kırıldı. Parmağım hâlâ kırık. Bizi sürekli adlilerin arasına atmakla tehdit ediyorlardı.” dedi. CM ise; “Sincan’da da koşullar aynı. Başgardiyan bizi tehdit etti. ‘Sizi yumuşak odaya götürürüm.’ dedi. (“**Pozantı Sincan’a taşındı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 09.04.2012)

7- Tekirdağ 1 No’lu F Tipi Cezaevi Müdürü Haydar Ali Ak, daha önce adli tutukluların koğuşuna girmek istemediği için “Git kendini as, kurtul.” diyerek tehdit ettiği siyasi tutuklu Nusret T.’yi bu kez gardiyanlara dövdürttü. Avukatı Gülizar Tuncer; “müvekkilinin tek kişilik odaya geçme talebine karşılık, adli tutukluların bulunduğu 3 kişilik bir koğuşa gönderilmesi üzerine yaptığı itiraza sinirlenen Cezaevi Müdürü Ak’ın; Nusret T.’ye odasında onur kırıcı hakaretler ettiğini, ardından da gönderdiği 2 No’lu Cezaevi’nde gardiyanlara dövdürttüğünü” açıkladı. Tuncer, “Müvekkilimden çırılçıplak soyunması istenmiş, Nusret buna karşı çıkınca yaklaşık 15 gardiyan tarafından çırılçıplak soyulmuş ve işkenceye tabi tutulmuş. Tüm vücudu yara içinde ancak yüzünde iz yok.” dedi. Tuncer, doktorun da sağlam raporu vererek olayı örtbas ettiğini söyledi. (“**Haydar Ali Ak hâlâ işbaşında**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 12.04.2012)

8- Kandıra 2 No’lu T Tipi Hapishanesi’nden mektup gönderen Füsün Erdoğan, “Gebze M Tipi Hapishanesi’nde

iken yaptığı bilgisayar edinme hakkına ilişkin başvuru sonucunda tam bilgisayarını alacakken Kandıra’ya sevk edilmesi sonucunda daha önce verilen izin geçerli olmadığı gerekçesiyle Kandıra Cezaevi’nde tekrar başvuru yapmak zorunda kaldığını, Kandıra Cezaevi yönetiminin “güvenlik gerekçesiyle” başvurusuna olumsuz yanıt verdiğini, bu karar ile ilgili olarak İnfaz Hâkimliği’ne yaptığı itirazın da reddedildiğini” yazdı. (“**Bilgisayar Hakkım Hapishane Yönetimine Takılıyor**”, <http://bianet.org>, 13.04.2012)

9- Yaklaşık 2 ay önce tutuklanarak Karataş Kadın Kapalı Cezaevi’ne gönderilen BDP Mersin Kadın Meclisi çalışanı olan kızı Saadet Kuran Süren’in ziyareti-ne giden anne Kadriye Kuran, geçirdiği bir kaza sonrası iki ayağına takılan platinler nedeniyle cezaevi girişinde bulunan X-Ray cihazında ses çıkması üzerine görüşe alınmadı. Kuran’a, görüşe alınabilmesi için ayağında platin olduğuna dair doktor raporu getirmesi söylendi. (“**Platin nedeniyle görüşe alınmadı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 14.04.2012)

10- Hak ihlalleriyle sürekli gündemde olan cezaevlerinden Sincan F Tipi’nde tutuklu bulunan Cihan Karaçöl yakınıyla yaptığı görüş sırasında “22 Mart Perşembe günü hastaneden dönüşte ring aracında tutulduğu hücre kısmında bulunan kamerayı kapattığı gerekçesiyle saldırıya uğradığını ve vücudunda morluklar meydana geldiğini” ifade etti. Karaçöl, doktor raporu olmasına rağmen cezaevi yönetiminin konuyla ilgili hiçbir işlem yapmadığını da aktardı. (“**Ring aracında dayak**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 15.04.2012)

11- Avukat Tugay Bek, “Pozantı mağduru çocuklardan olan ve daha önce intihar girişiminde bulunan müvekkili TT’nin cezaevinde tedavi görememesi nedeniyle tahliyesi gerektiğini, ruh sağlığı gerekçesiyle yaptığı tahliye taleplerinin reddedildiğini” söyledi. Çeşitli sivil toplum örgütleri de TT’nin tahliyesi için Adalet Bakanlığı’na başvurdu. T.T., Pozantı’daki taciz ve tecavüz dehşetini açığa çıkardığı için yeniden tutuklanmış ve cezaevinde iki kez intihara kalkışmıştı. Bunun üzerine Adana Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’nde mahkûm koğuşuna konuldu. Ancak T.T. burada da rahat bırakılmadı. Bir adli tutuklunun saldırısına uğradı. T.T.’nin hayatından endişe duyan ailesi kamuoyuna duyarlılık çağrısı yaparak çocuklarının serbest bırakılmasını istedi. (“**TT Tedavi Olamıyor, Tahliye Gerek**”, <http://bianet.org>, 19.04.2012)

12- Bakırköy L Tipi Cezaevi’nde tutulan Aysun Akdağ ile Elif Sultan Kalsen’e gönderilen İlya Eyrenburg’un “Dipten Gelen Dalga”, J. Stalin’in “Strateji ve Taktik”, V.İ. Lenin’in “Gençlik Üzerine” ve Mao

Zendung'un "Halk Savaşında Temel Taktikler" isimli kitapları, cezaevi idaresince "sakıncalı" bulunup tutuklulara verilmedi. Aysun Akdağ, 12 Eylül döneminde bile siyasi romanların cezaevlerine sokulduğunu belirterek, bu durumun, "işkence bitti, yasak yok." diye halkı kandıran zihniyetin düşünceden ne kadar korktuğunun göstergesi olduğuna dikkat çekti. ("**Cezaevinde dipten gelen yasak**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 22.04.2012)

13- Hatay M Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki müvekkillerini ziyaret eden Avukat Tugay Bek, müvekkilleri; Sani Abay, Masum Sağlam, Barış Yiğit, Nedim Aydınalp, Ercan Alp, Hüseyin Öcalan ve Cihan Kaçar ile 19 Nisan'da görüşme yaptığını, cezaevinde tutuklulara sistematik olarak baskı yapıldığını söyledi. Bek, cezaevi idaresi tarafından yapılan aramalarda odalar arasında 4 adet delik tespit edildiğinin iddia edildiğini aktardı. Bek, "Cezaevi idaresi, iddia ettikleri delikler ve Kürt dili ile ilgili tutulan notlardan dolayı tüm mahkûmların odalarını değiştirmiş ve haklarında disiplin soruşturması başlatmıştır." dedi. ("**Cezaevinde Kürtçe tahammülsüzlüğü**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 25.04.2012)

14- BDP Diyarbakır İl Örgütü tarafından yapılan basın açıklamasında cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri gündeme taşındı. Açıklamada; Karataş Kadın Cezaevi'nde, tutukluların 21 Mart'ta cezaevinin havalandırmasında Newroz kutlaması yapmak istedikleri, cezaevi idaresi ve gardiyanların, tazyikli suyla kutlamaya müdahale ettiği, çok sayıda tutuklu kadının darp edilerek yaralandığı belirtildi. Cezaevi idaresi tarafından yürütülen soruşturma kapsamında, Emine Eren, Aysel Palabıyık, Ebru Bayram, Remziye Erden, Fatma Dolat, Leyla Akgül ve Sima Dorak adlı tutuklulara 12 günlük hücre cezası verildiği, ayrıca cezaevinde Newroz kutlamasına katılan 24 kadın tutukluya ise 2 ay görüş yasağı verildiği belirtildi. Kararın iptali için İnfaz Hâkimliği'ne yapılan itiraz ise olumsuz sonuçlandı. Yine BDP Mardin İl Örgütü ve TUHAD-DER Diyarbakır Şubesi, Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde 800 tutuklunun zehirlenmesini cezaevi önünde yaptıkları açıklama ile protesto ederek, hükümetin ailelere açıklama yapmasını istedi. Cezaevi önündeki kitlesel eylemde, konuşan TUHAD-DER Diyarbakır Şube Başkanı Sırrı Doğan, bu kadar kişinin tedavisinin iki kişi tarafından yapıldığını aktararak, "Buna sadece iki sağlık görevlisinin bakması gayri ciddi bir yaklaşımdır. Bunun sorumlusu AKP hükümetidir" dedi. Doğan, Adalet ve Sağlık Bakanlığı'nın derhal harekete geçip sorumlular hakkında soruşturma açmasını istedi. ("**Cezaevleri AKP'nin aynası**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 25.04.2012)

15- Mardin Cezaevi'nde bir ay içerisinde yaşanan iki gıda zehirlenmesinin, perde arkasından Cezaevi Yönetimi'nin insanlık dışı uygulamaları çıktı. Cezaevi Yönetimi'nin yemeklerde tarihi geçmiş gıdalar kullandığı, tutuklulara verilen yemeklerin içerisinde ise böcek, tırnak ve poşet gibi maddeler çıktığı belirtildi. Tutuklular son olarak 22 Nisan günü yaşanan gıda zehirlenmesinin ardından yemek boykotu yaparken zehirlenen ve durumu halen ciddiyetini koruyan tutuklulardan Şahide Pusat'ın abisi Abdülkerim Pusat, kardeşinin 2 yıl 2 aydır Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde olduğunu belirterek, "Basından öğrendiğimiz kadarıyla Mardin Cezaevi'nde çok sayıda tutuklu zehirlenmiştir. Savcılık ya da cezaevi yönetimi bizi derhal bilgilendirmelidir." dedi. ("**Mardin Cezaevi'nde 'bozuk gıda' yönetimi!**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 26.04.2012)

16- Erzurum H Tipi Cezaevi'nden, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'ne sürgün edilen İskender Karaman'ın, Tekirdağ F Tipi'ne getirildiğinde fiziksel ve sözlü şiddete uğradığı, çıplak arama sırasında sol kolunun kırıldığı belirtildi. Karaman'ın yeğeni ve vasisi Yunus Karaman, sürgünden iki hafta sonra amcasının yanına gidebildiğini ve olanlardan o zaman haberdar olduğunu belirterek; "Amcamın anlattıklarına göre; Erzurum'dan Tekirdağ'a kadar askerler tarafından sözlü ve fiziksel şiddete maruz kalıyorlar. Cezaevi aracının havalandırmasını açmamışlar. Askerler aracı durdurup kendi ihtiyaçlarını görürken, tutsakların ihtiyaçlarını görmesine müsaade etmemişler. Bununla da yetinmeyen askerler 40 saat boyunca su dahi vermemişler." diye kaydetti. Karaman, Tekirdağ F Tipi Cezaevi'ne geldikleri zaman gardiyanların, "Üstünüzde ne varsa çıkarın biz sizi aramadan içeriye sokmayacağız." tehditlerine karşılık, amcasının bu uygulamayı reddetmesi üzerine gardiyanların saldırısına maruz kaldığını ve sol kolunun kırıldığını söyledi. Karaman, amcasının kırılan koluna ilişkin revire çıkmak istediğini defalarca belirtmesine rağmen, revire götürülmediğini ve bir krem verilerek durumunun geçiştirildiğini söyledi. Gardiyanların, gün içerisinde amcasının da kaldığı koğuşun kapısını açarak, "Sizi öldürürüz." şeklinde tehditlerde bulduklarını söyleyen Karaman, "Cezaevlerinde keyfi ve insanlık dışı uygulamalar devam ediyor." dedi. ("**Tutuklunun kolunu kırdılar**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 26.04.2012)

17- Her türlü işkence ve kötü muameleyle sıkça adından söz ettiren Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Müdürü Haydar Ali Ak, "örgüt üyeliği" suçlamasıyla müebbet hapis cezası alan Menderes Leyla adlı hükümlüye, Tekirdağ Cezaevi'nde kaldığı 8 yıl içerisinde yediği yemeklerden dolayı 9 bin TL'lik fatura çıkarıp en kısa sürede ödemesini istedi. Tekirdağ Cezaevi'nde kalan tutukluların

ortak mektubu üzerine harekete geçen avukatlar ise Haydar Ali Ak hakkında “işkence, hakaret, darp, görevi kötüye kullanma” iddialarıyla suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, 6 Mayıs 2010-15 Temmuz 2011 arasındaki 25 vaka yer aldı. (“**Haydar’ın Hesabı Babarık**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 30.04.2012)

18- Ayşe Fatma Aslan, Antalya L Tipi Kapalı Cezaevi’nde hükümlü bulunan oğlu Mehmet Aslan’ın kendisine 27 Nisan Cuma günü telefon ettiğini ve cezaevinde yaşadığı hak ihlallerini aktardığını belirtti. Aslan, oğlunun 3 ay önce Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi’nden Antalya L Tipi Kapalı Cezaevi’ne keyfi olarak sürgün edildiğini söyledi. Uygulamaların, 12 Eylül döneminde hayata geçirilen uygulamaları aratmadığını ifade eden Aslan, şunları anlattı: “Oğlum telefonda bana yoğun baskı altında olduklarını söyledi. Esas duruşta ve ayakta sayım yapılmak isteniyormuş. Bu uygulamaları kabul etmeyenlere şiddet uygulanıyor, keyfi uygulamalara karşı çıkanlara disiplin cezaları veriliyor. Mektupları verilmiyor ve dilekçe hakları engelleniyormuş. Ayrıca dört aydır hiç kimse doktora sevk edilmiyormuş. Çocuklarımızın baskı, şiddet ve işkence görmeleri bizi ciddi olarak kaygılandırıyor.” (“**Tutuklu aileleri endişeli**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 01.05.2012)

19- Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi’nden kadın tutuklu ve hükümlüler Bianet’e gönderdikleri mektupta; “22 Nisan’da yedikleri akşam yemeği sonrası zehirlendiklerini, 24 kadına acil müdahale edildiğini, 10 kadının durumu kötüleştiğinden hastaneye sevk edildiğini, iki kadının ise ‘yer olmadığı’ gerekçesiyle ilk anda hastaneye götürülmediğini, baygın şekilde koğuştaki beklendikten iki saat sonra bu kadınların da hastaneye sevk edildiklerini” yazdılar. Kadınlar, zehirlenmelerini takiben halen mide bulantısı, kramp, halsizlik, ishal gibi rahatsızlıklarının devam ettiğini ifade etti. Ayrıca, yemeklerin içerisinden sürekli olarak naylon poşet, saç, tırnak, solucan çıktığını, kullanılan kalitesiz malzemenin sindirim sistemlerini bozduğunu söyleyerek, her gün patates ve pilav yediklerini anlattılar. Durumu cezaevi idaresine bildirmelerine rağmen kendilerine hala sağlıksız yemekler verildiğini anlattılar. Avukat Hüseyin Cangil, cezaevinde 22 Nisan’da mahpusların gıda zehirlenmesi geçirdiğini, olayla ilgili soruşturma başlatıldığını söyledi. Cangil, İnsan Hakları Derneği (İHD) Mardin Şubesi olarak zehirlenmeyle ilgili suç duyurusunda bulunacaklarını da ifade etti. Mardin Barosu da olayla ilgili suç duyurusunda bulunulacağını açıklamıştı. (“**Mardin Cezaevi: Gıda Zehirlenmesi Yemekten Olmamıştır**”, <http://bianet.org>, 02.05.2012)

20- 27 Nisan 2012 tarihinde Karataş Cezaevi’nde tutuklu ve hükümlü kadınlarla görüştüğünü ifade eden Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Derneği (TUHADER) Adana Şube Başkanı Ahmet Doğan, “21 Mart’ta cezaevinin havalandırmasında Newroz kutlaması yapmak isteyen ve ateş yakıp Newroz’u kutlamak isteyen kadın tutuklulara cezaevi idaresi ve gardiyanların tazyikli suyla müdahale ettiğini aktardı. Müdahalede çok sayıda tutuklu kadının darp edilerek, yaralandığını söyleyen Doğan, cezaevi idaresinin yürüttüğü soruşturma kapsamında, “Memura direnmek ve karşı gelmek”, “Ateş yakmak” ve “Görevliye fiziki saldırıda bulunmak” iddiasıyla Emine Eren, Aysel Palabıyık, Ebru Bayram, Remziye Erden, Fatma Dolat, Leyla Akgül ve Sima Dorak adlı tutuklulara 12 günlük hücre cezası verildiğini, ayrıca Newroz kutlamasına katılan 24 kadın tutukluya ise, 2 ay görüş yasağı verildiğini belirtti. Avukat Vedat Özkan ise, hastane sevki sırasında tutukluların doktor muayenelerinin de asker gözetiminde yapıldığını dile getirerek; “Doktorun yanına öncelikle komutan giriyor ve tutukluların suç vasfını söyledikten sonra doktorun yaklaşımı değişiyor. Doktor tutuklulara, ‘Siz bana dua edin. Ben sizi muayene ediyorum. Ben sizi muayene etmek istemiyorum.’ diyor. Tutuklular bu şekilde tedavi ediliyor.” dedi. Yine DİHA Adana muhabiri Özlem Ağuş’un, gazeteci olması nedeniyle cezaevinde kendisine ait olan birçok konuyu haberleştirdiğini aktaran Özkan, “Gönderdiği mektuplar haber değeri taşıdığı için el konuluyor. Ağuş’un el konulan mektuplara itirazı var ve bu da değerlendirme aşamasında. Müvekkilimin mektuplarının içeriği ‘propaganda ve örgütsel içerik taşıdığı’ gerekçesiyle kendisine verilmiyor ve yazdığı mektuplar gönderilmiyor.” dedi. (“**Karataş’ta keyfi uygulamalar sürüyor**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 05.05.2012)

21- Şubat ayında açılan ve açıldığı günden bu yana birçok cezaevinden tutuklu ve hükümlünün sürgün yöntemiyle yerleştirildiği Aliğa Ceza ve İnfaz Kurumları Kampüsü Şakran Cezaevi’ndeki tutuklular, insan hakları örgütlerine ve duyarlı kesimlere acil yardım çağrısı yaptı. Mektup gönderen tutuklular, yaşadıkları işkence ve kötü muameleyi anlattı ve yardım istedi: “Taciz, çıplak arama, kötü muamele ve birçok hak ihlali yaşanıyor burada. Hasta olan ve sık sık baygınlık geçiren bir tutuklu tek başına hücrede tutuluyor. Kalbinde pil olan 60 yaşındaki bir tutuklu gardiyanların işkencesine maruz kaldı.” Kadın tutuklular dışında erkek tutukluların da benzeri muamelelere maruz kaldığı kaydedildi. Kasım Demir isimli tutuklunun anlattıklarına göre, T2 Cezaevi’nde bulunan Ferit isimli gardiyanın 80’li yıllarda Diyarbakır Cezaevi’ndeki işkenceleri ile bilinen Esat Oktay Yıldırım’ın rolüne büründüğüne vurgu yapılıyor. Tutuklular, gönderdikleri iki mektupta, başta İzmir’deki

duyarlı çevreler olmak üzere ülkedeki tüm insan hakları örgütleri ve hak savunucularından acil yardım talebinde bulundular. (“**Şakran’dan Acil Çağrı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 05.05.2012)

22- Bingöl M Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Erkan Tekin, TBMM İnsan Hakları Komisyonu’na gönderdiği mektuba ve sonrasında yaşananlara ilişkin DİHA’ya mektup gönderdi. Tekin, kendisi ile birlikte Baran Günanan, Sait Gürkan, Metin Yaşa, Şehmus Anık ve Farac İlfâ’nın, Kürt sorununa ilişkin taleplerini içeren bir mektubu, TBMM İnsan Hakları Komisyonu’na gönderdiklerini, Komisyonun ise bu mektubu Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı’na yolladığını, Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığının da, mektupta adı geçen tutuklular hakkında “örgüt propagandası yapmak” iddiası ile dava açtığını söyledi. Yine Balıkesir’deki Kepsut L Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Taner Taş, gardiyanların saldırısını protesto etmek için açlık grevine başladı. Taner Taş, tutuklu ve hükümlülerin gardiyanların şiddetine maruz kalması, saldırının ardından bir de tutuklulara ceza verilmesini protesto etmek için açlık grevine başladı. Cezaevi yönetiminin ceza olarak 3 tutukluya 1 kişilik yemek verdiği öğrenildi. (“**TBMM İhbar Komisyonu!**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 06.05.2012)

23- Diyarbakır E Tipi Cezaevi’nde bulunan siyasi kadın tutuklular yazdıkları mektupta, yaşadıkları sorunları dile getirdiler. Artan tutuklamalarla cezaevinde yer sorunu yaşadıklarını aktaran kadın tutuklular, 13 kişilik koğuştaki 41, 8 kişilik koğuştaki ise 26 kişinin kaldığını belirttiler. Yer yetersizliği nedeniyle tuvalet ve banyo önünde yatmak zorunda olduklarını söyleyen kadın tutuklular, bunun birçok hastalığı tetiklediğine dikkat çektiler. Tutuklular, sorunlarının çözümü için yönetimle yaptıkları görüşmelerin dikkate alınmadığını ifade ettiler. (“**Tuvalet önünde yatırılıyor**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 06.05.2012)

24- Bafra T Tipi Kapalı Cezaevi’ndeki siyasi tutuklular, aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada, cezaevindeki hak ihlallerinin son bulmasını isteyerek, kamuoyuna duyarlılık çağrısı yaptı. Van F Tipi Cezaevi’nden 7 ay önce Bafra Cezaevi’ne sevk edilen Mehmet Kırdag’ın ağabeyi Kasım Kırdag, tutukluların koğuşlarına su verilmediğini belirterek, arada bir verilen suların da kirli olduğunu ifade etti. Kardeşinin ve diğer tutukluların sağlık sorunları ile karşı karşıya kaldığını aktaran Kırdag, “Her koğuştaki 16 kişi kalıyor. 3 gündür ya sular verilmiyor ya da kirli su veriliyor. 7 ay önce tutukluları alıp Samsun’a götürdüler. Oraya götürme sebebi sadece zorbalıktır. Onlara verilen kirli suyu da bir işkence olarak uyguluyorlar.” dedi. (“**Siyasi tutuklulara ‘su’ işkencesi**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 07.05.2012)

25- BDP Kadın Meclisi tarafından cezaevlerinde kadınlara yönelik sistematik hale gelen şiddete ilişkin BDP Genel Merkez binasında basın toplantısı düzenlendi. Toplantıda cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerinin ve işkencenin sistematik bir hale geldiğine işaret eden BDP Kadın Meclisi Sözcüsü Kibriye Evren bunun son örneğinin ise İzmir Aliaga’da kurulan Şakran Cezaevi olduğunu söyledi. Şubat ayından itibaren diğer cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin Şakran Cezaevi’ne nakledilmeye başlandığını anımsatan Evren, cezaevinin ilk icraatının ise, tutuklu ve hükümlülere zorla inşaat temizliği yaptırmak, bunu reddeden kadınları ise saçlarından sürükleyerek dövmek olduğunu söyledi. Evren, bunlarla da yetinmeyen cezaevi yönetiminin, kadın tutsakları cezaevine girerken çıplak aramaya tabi tuttuğunu belirterek; “Yeni sevk edilen ve doktora götürülen kadın tutuklular çıplak aramadan geçirilirken arama odasının kapısı açık bırakılarak jandarmaya izlettirilmiştir. Bu uygulamaya direnen kadınlar darp edilmiş, ‘sizi askerlere soydururuz’ gibi tehditlerle karşılaşmışlardır. Cezaevi idaresi kadın tutsaklara çay demlemeleri için musluk suyu değil hazır su kullanmalarını ve koğuştaki su ısıtıcısı olmasına rağmen yenisini almaları konusunda dayatmalarda bulunmaktadır, kadın tutuklu ve hükümlülere karşı sadece Şakran cezaevinde değil, Erzurum, Adana-Karataş Cezaevi, Diyarbakır E Tipi Cezaevi, Urfa Cezaevi, Batman Cezaevi ve birçok cezaevlerinde benzer baskılar devam ettirilmiştir.” dedi. (“**Cezaevlerindeki işkence AKP’nin eseri**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 08.05.2012)

26- Cezaları bitmesine rağmen cezaevi idarelerinin, “slogan atmak”, “halay çekmek”, “Kürtçe şarkı söylemek” gibi çeşitli gerekçelerle verdiği disiplin cezaları nedeniyle cezaevinden çıkamayan hükümlülere yenileri ekleniyor. “Örgüt üyeliği” suçlamasıyla 2006 yılından bu yana Tekirdağ 2 No’lu F Tipi Cezaevi’nde tutulan hükümlü Serdar Basut, 2 Mayıs’ta cezası dolmasına rağmen tahliye edilmedi. 2 Mayıs’ta cezaevinden çıkacak umuduyla oğlunu karşılamaya giden baba Hasan Basut, oğlunun çıkmayacağını öğrenince cezaevi idaresi ile görüşmeye gittiğini aktardı. Ancak idareden kimseyle görüşemeyince gardiyanlara sorduğunu belirten baba Basut, gardiyanlardan disiplin cezası nedeniyle 15 Temmuz’a kadar oğlunun içeride kalacağını öğrendi. Kendisine “Sadece senin oğlun değil 6 kişi daha ceza aldı” denildiğini aktaran Basut, 3 Mayıs’ta İnfaz Hâkimliği’ne itiraz etmek için başvuru yaptıklarını söyledi. Kabul edilmemesi durumunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvuracaklarını ekledi. (“**Cezası biten hükümlü serbest bırakılmıyor**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 10.05.2012)

27- Sincan'da çocuklara işkence yapılması üzerine Ankara Barosu Başkanı Metin Feyzioğlu ve Baro Yönetim Kurulu'ndan bazı avukatlar, 17 Nisan'da Sincan Çocuk Cezaevi'ne sürpriz bir ziyarette bulundu. Görüşme sonrası hazırlanan tutanaktaki bilgilere göre 4'ü adli, 2'si siyasi hükümlü 6 çocuk, berberin yanında bulunan "başkanlar odası" diye tabir edilen bir odada bir kadın müdürün "gereğini yapın" talimatıyla, gardiyanların kendilerini dövdüğünü anlattı. Savcılık tarafından da ifadeleri alınan çocuklar "Başkanlar odasında gardiyanları kızdıranlar yumuşak oda diye bir odaya alınıyordu. Her tarafı mavi sünger kaplı odada kollu bir vana bulunuyor. Odaya girdikten sonra gardiyan vanayı sonuna kadar açıyor. Sudan kaçmak isteyince gardiyanlar dövüp tekrar suya itiyor. Sonra cam açılıp soğuk hava gelmesi sağlanıyor. Suyun altında şınav çektiriyorlar" dedi. İşkenceyle ilgili Sincan Başsavcılığı adli, Ankara Başsavcılığı da cezaevi personeli hakkında idari soruşturma başlattı. 6 çocuk ve 6 gardiyanın ifadeleri alındı. (**"Çocuklara 'başkanlar odasında' işkence"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 10.05.2012)

28- Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi'nde, tutuklu bulunan Ahmet Coşkun, Hasan Keleş, Mesut Daş, Harun Önemli, Deniz Yılmaz, Mikail Kabak, Hüseyin Oğaç, Hüseyin Beyaz, Murat Gül, Mehmet Halit Oruç, Müslüm Oruç, Mevlut Kutlu, Fahrettin Kocakaya, Abdulrahman Güneş ve Barış Yiğit adlı tutuklular, aileleri aracılığı ile yaptıkları basın açıklamasında; kaldıkları C Koşuşu içerisinde bulunan 3 kişilik odalarda 2 Mayıs tarihinde cezaevi idaresi ve gardiyanların "odalarda tadilat yapacağız" diyerek odaları boşaltmalarını istediğini, kendilerinin de odaları boşaltmak istememesi üzerine "odaların duvarında delikler bulunduğu" iddiasıyla darp edildiklerini ve tek kişilik hücrelere konulduklarını açıkladı. (**"Darp ve kelepçeyle koğuş sürgünü"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 11.05.2012)

29- Bingöl M Tipi Cezaevi'nde bedenini ateşe veren Şehmuz Anik adlı tutuklu, pansuman için Bingöl Devlet Hastanesi'ne götürüldüğü sırada bir uzman çavuş tarafından darp edilerek, ölümlü tehdit edildi. Bunun üzerine Anik ve tutuklu arkadaşları tarafından olayla ilgili olarak Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına ve Adalet Bakanlığı'na bildirilmesine rağmen uzman çavuş hakkında her hangi bir işlem yapılmazken, tedavisi yapılmadığı için hâlâ yaraları iyileşmeyen Anik ise Tokat T Tipi Cezaevi'ne sürgün edildi. Adana Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi'nde ise tutuklular önce darp edildi ardından da tek kişilik hücrelere konuldu. Bununla da yetinmeyen yönetim, tutukluların elleri ve ayaklarını kelepçeleyerek zorla koğuşlarını değiştirdi. (**"İşkence, kelepçe, sürgün"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 11.05.2012)

30- Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nden 4 ay önce Antalya L Tipi Kapalı Cezaevi'ne sürgün edilen Halit İnan, ailesi aracılığı ile yaptığı açıklamada kendisi ile birlikte sürgün edilen Mehmet Aslan ve Recep Matur ile birlikte tecrit altına alındıklarını belirtti. Açıklamada, cezaevinde sabah ve akşam olmak üzere günde iki kez askeri sayımın ayakta verilmesi için psikolojik baskıya uğradıklarını belirten İnan, sık sık disiplin ve soruşturmalara maruz kaldığını kaydetti. Açıklamada, disiplin ve soruşturma cezalarına ilişkin verilen dilekçelerin akıbetinin bilinmediğini söyleyen İnan, "Başımıza bir şey gelmesi durumunda cezaevi idaresi sorumludur." dedi. (**"Sürgün edilen tutsaklar tecrit ediliyor"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 12.05.2012)

31- Keyfi uygulamalar ve mahkûmlara saldırı, çıplak arama gibi hak ihlalleri ile sık sık gündeme gelen Aliağa'daki Şakran Cezaevi'nde kalan mahkûmlarla görüşmeye giden Çağdaş Hukukçular Derneği (ÇHD), Cezaevi Komisyonu'ndan avukatlar yaptıkları gözlemleri aktardı. Şubat ayında yapılan ve ülke genelinde binlerce mahkûmun nakledildiği cezaevi kampüsünde yaşananlara ilişkin bilgi veren avukatlardan Nergiz Tuba Aslan, 8 Mayıs'ta yaptıkları görüşme esnasında dahi cezaevinin baskıcı havasını hissettiklerini söyledi. Şakran'da, özellikle kadın mahkûmların ciddi sıkıntıları olduğunu ve bu sıkıntıların başında çıplak arama dayatmasının geldiğini belirten Aslan, şunları söyledi: "Cezaevine getirilen kadınlar dövülürken bile onların hassas noktaları bilerek şiddete maruz kalmışlar. Örneğin migren hastalığı olan bir kadının özellikle başına darbeler aldığını, yumurtalıklarından hasta olan bir kadının özellikle karnına vurulduğunu gördük. Çıplak aramaya maruz kalan ve dayak yiyen tutuklu ve hükümlü kadınların tamamı hemen şikâyetçi olmuşlar. Ancak cezaevi idaresi, kadınlar hakkında hemen emirlere uymadıkları gerekçesiyle disiplin soruşturması başlatmış. Şikâyet doğrultusunda doktora sevk edilen kadınların vücutlarında darp izlerine rağmen herhangi bir rapor verilmemiş." Kadınların Aydın isimli ikinci müdürün yanına sözlü savunma vermek için gittiklerinde tehdit içerikli sözlerle karşılaştıklarını ifade eden Aslan, "İkinci müdür hükümlü kadınlardan birine, 'Sen 1996'da Diyarbakır Cezaevi'nde olanları bilmiyorsun. Sen, ne yaptığımızı bilmiyorsun. Biz o zaman da çok şey yaptık. Senin yaşı küçük. Git öğren.' demiş. O dönem yaşanan katliamları üstü örtülü biçimde tutsaklara anlatarak onları tehdit etmiş" dedi. (**"Bizim katliamları babana sor o bilir!"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 13.05.2012)

32- Pozantı Kapalı Cezaevi'nde yaşanan taciz ve tecavüz skandalının ardından Sincan Kapalı Cezaevi'ne sürgün edilen, sessiz sedasız teker teker serbest bırakıldıktan sonra yeniden gözetimine alınıp tutuklanan Kürt çocukla-

rı, Mersin E Tipi Kapalı Cezaevi'ne konuluyor. 60 yıllık ve kapasitenin tam 2 katı mahpus barındıran cezaevinde çocukların büyük sıkıntılar yaşadığını söyleyen İHD Mersin Şube Başkanı Ali Tanrıverdi, Adalet Bakanı ile hükümetin göstermelik söylemlerinin ardından çocuklardan intikam almaya başladığını ifade etti. ("**Pozantı'dan Mersin'e intikam sürüyor**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 14.05.2012)

33- Sincan 1 No'lu F Tipi'nde tutulan hasta tutsaklardan Kemal Ertürk ve Mesut Deniz yakınları aracılığıyla sağlık durumlarına ve cezaevindeki uygulamalara ilişkin bilgi verdiler. Hasan Çoban; "2-3 yıl önce havalandırma saati önce 4 saat olarak sabitlendi, ardından 16 Şubat'tan itibaren de 1 saate çekildi. Disiplin cezaları olan diğer tutuklu ve hükümlüler sohbet çıkarılırken ağırlaştırılmış müebbetliklerin bu hakları da 'İyi halli değilsiniz' denilerek kullandırılmıyor. Böylece idare ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkûm olanların, diğer tutuklu ve hükümlülerle yan yana gelmelerini engelleyerek 1 metrekairelik bir hücrede 23 saat kesintisiz tecrit etmiş oluyor." dedi. Bu arada yaklaşık 4 ay önce Mardin, Siirt, Diyarbakır ve birçok cezaevinden Amasya E Tipi Kapalı Cezaevi'ne sürgün edilen siyasi tutuklular, aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada; "cezaevi idaresi ve gardiyanların HPG'lilere ait fotoğrafları kendilerine göstererek, "Bunları tanıyor musunuz?" şeklinde sorular sorularak kendilerine bu şekilde ajanlık dayatıldığını" söylediler. ("**Sincan'da hasta tutsaklara 23 saat tecrit**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 15.05.2012)

34- Karataş Cezaevi'nden Şakran Cezaevi'ne sürgün edilen Sibel Mustafaoğlu, Hanım Aydın, Hafize Toprak, Eylem Etli ve Sevcan Atak isimli kadınlar, gönderdikleri mektupta; "cezaevi girişinde yapılan çıplak aramayı kabul etmedikleri için işkence gördüklerini, zorla çıplak soyulduklarını, çıplak şekilde askerlere ve cezaevinde erkek personellere izlettirildiklerini ve çıplak arama sırasında kasıtlı bir şekilde vücutlarında sağlık sorunu olan yerlerin darp edildiklerini, yapılan işkenceden dolayı vücutlarında yara ve morluklar oluştuğu halde revirde kendilerine rapor verilmediğini aksine cezaevi yönetiminin kendileri hakkında disiplin soruşturması açtığını" yazdılar. ("**Çıplak soyup askere seyrettirdiler**", <http://www.evrensel.net>, 20.05.2012)

35- İnsan Hakları Derneği (İHD) Onur Kurulu üyesi Avukat Eren Keskin ile İHD Cezaevlerinden Sorumlu Yönetim Kurulu üyesi Necla Şengül, İzmir'deki Şakran Cezaevi'ndeki kadın tutuklu ve hükümlüleri ziyaret etti. Ziyaretin ardından hazırladıkları raporda, "kadınlara dayatılan çıplak aramanın cinsel taciz boyutuna vardığına" ve hasta mahpusların tedaviye ulaşamadığına dikkat çekildi. Raporda yer alan cezaevindeki diğer şikâyetler

ise şöyle: "hasta mahkûmların dilekçelerine geç cevap verilmesi ve tedavilerinin geciktirilmesi, hastaneye gidış-gelişlerde sözlü taciz, askerlerin muayene odasına girip kelepçeleri açmamaları, askerlerin doktora, 'mahpusların tehlikeli ve terörist olduğunu' söylemesi, cezaevi İkinci Müdürü'nün tehdit etmesi, yemeklerin kötü olması ve çoğunlukla yemeklerden kıl, böcek gibi şeyler çıkması, ortak yaşam alanlarının kullanılmasına izin verilmemesi. ("**Hapiste Cinsel Tacize Uğruyoruz**", <http://bianet.org>, 23.05.2012)

36- Hewlêr kentinde 2011 yılının Ekim ayında gözaltına alındıktan sonra Türkiye'ye teslim edilen ve tutuklanan Nedret Demir, kendisine cezaevinde ajanlık teklifi yapıldığını ve kötü muamele ile karşılaştığını açıkladı. 2 ay Diyarbakır Cezaevi'nde tutulduktan sonra Bayburt Cezaevi'ne sevk edilen Demir, burada da 2 ay tutulduktan sonra bu sefer Gümüşhane E tipi Cezaevi'ne gönderildi. Yaklaşık 4 aydır Gümüşhane Cezaevi'nde bulunan Demir, tek kişilik hücrede tutuluyor. Ailesine telefon açan Demir, Türkiye genelinde cezaevlerinde başlatılan açlık grevi eylemine katıldığı için iletişim ve görüş cezası aldığını belirterek, sürekli psikolojik baskı altında olduğunu, hakaretlere maruz kaldığını ve kendisine ajanlık teklifinde bulunulduğunu belirtti. Demir'in kardeşi Mahsun Demir, kardeşinin telefon açtığını ve "Ben onların bu teklifini kabul etmediğim için bana yönelik baskılar arttı. Adalet Bakanlığı ve savcılığa gönderdiğim dilekçeler ise cezaevi yönetimi tarafından engellendi. Gerekli mercilere verilmedi." dediğini söyledi. Yine 2 hafta önce yol tutuklanması nedeniyle tutuklanan Ramazan İnci'nin babası Hasip İnci de cezaevi yönetiminin oğluna psikolojik baskı uyguladığını ve sürekli hakaretlerde bulunduğunu söyledi. İnci, kendisinin sürekli takip edildiğini belirterek, hem Giresun Cezaevi'ndeki kızının hem de Gümüşhane Cezaevi'ndeki oğlunun sürekli psikolojik baskı altında olduğunu ve hakaretlere maruz kaldıklarını söyledi. ("**Tutukluya ajanlık dayatması**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 01.06.2012)

37- Maltepe Çocuk Cezaevi'ndeki baskılara dayanamayan 16 yaşındaki V.T., bedenini ateşe verdi. V.T.'nin ağabeyi Resul Temel, kardeşinin baskılar ve adli suçluların içerisine gönderilme kaygısıyla kendisini yaktığını söyledi. Kardeşinin daha önce de cezaevine girdiğini fakat beraat ettiğini anlatan Resul Temel, "Cezaevine girdiği ilk gün zaten açlık grevine girmişlerdi. Açlık grevine girmelerinin nedeni, diğer arkadaşlarının adli suçluların koşullarına gönderilmesiydi. Onların kendilerinin koşullarına getirilmesini istiyorlardı. Bu şekilde talepleri olmuştu. Cezaevindeki siyasi çocukların bazıları tahliye edildi, bazıları ise 18 yaşını aştığı için yetişkinlerin bulunduğu cezaevine gönderildi. En son 4 kişi kalmışlardı koşušta. Şimdi yeni tahliyeler olduğundan, bir

ya da iki kişiye düştüler. Onlar da sayıları azalınca ‘bizi de adlilerin içerisine verecekler’ tedirginliği yaşıyor. Sayı azaldığı için adlilerin içerisine gönderilebilirler.” dedi. Temel, kardeşinin ve diğer siyasi tutuklu çocukların adli suçlarının içerisine gitmek istememesinin nedenini ise kendisine şu şekilde aktardığını belirtiyor: “Adli suçluların arasında itirafçılığa zorlanmaları, baskı, dayak ve şiddet görmeleri, hakaretlere maruz kalmaları”. Cezaevi idaresi yetkilileri de V.T’nin kendisini yaktığını doğruladı. Kardeşi ile görüşemediğini belirten Resul Temel, “Cezaevi Müdürü Naci bey, ‘adli tutukluların içerisinde olan arkadaşlarının kendi yanlarına verilmesi için’ kendisini yaktığını söyledi. Ayaklarında yüzde 5 oranında yanık olduğu belirtti. Bize haber vermemelerinin nedenini ise, ‘ciddi bir şey olmadığı’ gerekçesi ile açıkladı” dedi. (**“Tutuklu çocuk kendini yaktı”**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 02.06.2012)

38- Sincan F Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan Hasan Çoban yazdığı mektupta, F Tipi cezaevlerinin merkezinde durduğu hapisane sisteminin, tecrit-tredman esasına dayanan bir anlayışa sahip olduğunu belirterek bu anlayışın insanı toplumdan kopararak ezmeye koşullu, temel hakları disiplin mevzuatı içinde ve tecrit yönünde öğütterek yok eden bir anlayış olduğuna vurgu yaptı. Cezaevi sistemi ile yaşanan hak gasplarına ilişkin olarak ta yazan Çoban, “İdamı kaldırdık” diye övünenler, yaşarken ölümü hissettiriyor.” diye belirtti. (**“Yaşarken ölümü hissettiriyorlar”**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 03.06.2012)

39- İsa Yağbasan aynı cezaevinde tutuklu bulunan DİHA muhabiri Aydın Yıldız’a yaşadıklarını anlattı. Urfa E Tipi Kapalı Cezaevi’nde hak ihlallerini protesto etmek için mazgal ve kapılara vurduğu gerekçesiyle sürgün edilerek, Antep H Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderilen kanser hastası Yağbasan’a cezaevi idaresi tarafından 15 günlük hücre cezası verildi. Kırıkkale Hacılar F Tipi Cezaevi’nde bulunan Ebedin Abi ise, cezaevinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin tutuklular adına ailesine mektup gönderdi. “Cezaevinde bulunan siyasi hükümlülerden insan haklarına çağrı” başlığı adı altında gönderilen mektupta, cezaevinde yaşanan sorunlara ilişkin insan hakları örgütlerinden destek ve duyarlılık istediklerini belirtti. (**“İşkence ve baskı evleri bildiğimiz gibi...”**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 04.06.2012)

40- Batman M Tipi Kapalı Cezaevi’nde bulunan siyasi tutuklu ve mahkûmların başka cezaevlerine sürgünleri devam ediyor. Cezaevinde bulunan yakınlarını ziyarete giden aileler, geçen hafta içinde 6 siyasi tutuklunun sürgün edildiğini bildirdi. Tutsaklardan Şeyh-mus Canpolat Kırıkkale Cezaevi’ne; Suat Aker, Abdullah Kerçin, Metin Baznabaz, Mehmet Gidici ve

İsmet Arslan ise Çankırı Cezaevi’ne sürgün edildi. Önümüzdeki günlerde 30 kişinin daha sürgün edileceği belirtildi. (**“6 tutsak sürgün edildi”**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 06.06.2012)

41- İzmir Buca’da Kırıkkale 2 No’lu F Tipi Cezaevi’nde tutuklu olan oğlu Fehmi Poyraz’ın görüşüne giden anne Fehime Poyraz, oğlunun yüzünde morluklar ve dudagında yara olduğunu gördüğünü söyleyerek, sözlerine şöyle devam etti: “Oğlumu, dudacı patlamış, gözünü morarmış şekilde gördüm. Sordum ne oldu diye. O da adlilerle kavga ettiklerini ve daha önce adli ve siyasi tutuklular arasında sürüşmeler olduğunu söyledi. Adli tutukluların kendilerine pet şişe ve çakmak attığını, kendilerine küfür edip, dalga geçtiğini” söyledi. Oğlu Poyraz ve birlikte kaldığı arkadaşlarının adli tutukluların sözlü ve fiziksel saldırılarına tepki göstererek, kaldıkları koğuşu ateşe verdiklerini ve camlarını kırdıklarını anlattığını aktaran anne Poyraz, bunun üzerine oğlu ve birlikte kaldığı arkadaşlarının kaldığı koğuştan çıkarılarak, koğuşun avlusunda darp edildiğini söylediğini ifade etti. Öte yandan, Kırıkkale Cezaevi’nde kalan ve intihar teşebbüsünde bulunduğu iddia edilen Şahin Aslan isimli siyasi tutuklu, dün tedavi gördüğü hastaneden taburcu edilerek kaldığı cezaevine gönderildi. Edilen bilgilere göre Aslan’ın oda arkadaşlarının aileleriyle görüşe gittiği sırada, tek başına kaldığı koğuşta bileklerini kesme ve boynuna ip takarak intihar etme teşebbüsünde bulunduğu ileri sürüldü. Cezaevi idaresi, olayla ilgili herhangi bir açıklama yapmadı. (**“Cezaevi yönetiminden provokasyon”**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 06.06.2012)

42- “Örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla cezaevinde 10 ay kalan ve serbest bırakılan Seher Kaya, 6 buçuk aylık kızı Narin ile birlikte kaldığı Batman Cezaevi’nde koşulların iyi olmadığını, 16 kişilik odalarda 40 kişinin kaldığını belirterek, “Bunun için Cumhuriyet Başsavcılığı’na yazdığımız dilekçelere cevap olarak da ‘yeni cezaevi yapılıyor, idare edin’ deniliyor. Bazı arkadaşlarımız tuvaletin önünde yatıyor” dedi. Kaya, “hasta arkadaşlarının tedavisine izin verilmediğini, hastaneye sevk edilmesi gereken arkadaşlarının da “Sen hasta değilsin, psikolojik rahatsızlığın var.” denilerek geri çevrildiğini, suların çok kısa bir süreliğine verilmesinden ötürü 5 dakikada yıkanıp çıkmak zorunda bırakıldıklarını” ifade etti. (**“İdare edin biraz yeni cezaevi yapılacak...”**, <http://diclehaber.com.tr>, 06.06.2012)

43- İzmir’in Aliğa İlçesi’ndeki Aliğa Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü’nde bulunan Şakran Kadın Kapalı Cezaevi’nde kalan hasta tutuklu Elmas Arpagüç, kendisini cezaevinde ziyaret eden yakını Münevver Akyol’a başında kist olduğu için Aliğa Devlet Hastanesi’ne tedavi için sevk edildiğini aktardığını, sevk edildiği

Aliğa Devlet Hastanesi'nde elleri kelepçeli şekilde beyin tomografinin çekilmek istendiğini söylediğini aktardı. Akyol, Elmas'ın kelepçeli şekilde tomografiye girmeyi kabul etmediğini söylediğini, bundan dolayı tedavi olmadan cezaevine geri döndüğünü kaydetti. Akyol, aynı cezaevinde kalan ve sürekli böbrek rahatsızlığı olan hasta tutuklu Fatma Menekşe'nin cezaevi reviri tarafından hastaneye sevk edilmesine rağmen, bunun cezaevi idaresi tarafından keyfi bir şekilde engellendiğini söylediğini belirterek, böbrek tedavisi için kullandığı ilaçların da kendisine verilmediğini belirttiğini aktardı. (**"Kelepçeye karşı çıkan tutuklu tedavi edilmedi iddiası"**, <http://diclehaber.com.tr>, 06.06.2012)

44- Kırıkkale Hacılar F Tipi Cezaevi'nde bulunan PKK'lı tutuklulardan Mehmet Kurt, ailesi ile haftalık yaptığı telefon görüşmesinde, siyasi tutukluların ortak alana çıkarılmadığını ve kendilerine gönderilen kitapların gardiyanlar tarafından yırtıldığını aktardı. İdris Kurt, kendilerini telefonla arayan kardeşinin yaşadıkları baskıları aktardığını söyledi. Kurt, "Kardeşim, gardiyanların kendilerine ortak alanı kullanma izni vermediklerini ve kitaplarını yırttıklarını da söyledi." diye konuştu. (**"Gardiyanlar tutukluların kitaplarını yırtıyor"**, <http://www.ozgur-gundem.com>, 08.06.2012)

45- Kürkçüler F Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki siyasi tutuklulara yönelik yoğun hücre cezası, kelepçeli tedavi, açık görüş cezası ve psikolojik baskı yapıldığını belirten aileler, kaygılarını dile getirdi. Tutuklu yakını Huriye Şendur, cezaevine görüşe gittiklerinde birçok noktada aramadan geçirildiklerini belirterek, arama uygulamalarıyla kendilerine baskı yapıldığını ifade ettiler. Sık sık cezaevi idaresinin tutuklulara disiplin cezası verdiğini dile getiren Şendur, "Çocuğuma 11 ay açık görüş cezası verdiler ve ben kapalı görüşte görüşüyorum. Cezaevinde insanlık dışı uygulamalar var. Sürekli koşulları değiştiriyor, keyfi olarak arama yapılıyor. Ben görüşe giderken çocuğum bana 'Anne çok baskı var dayanamıyorum. Temiz yemek vermiyorlar, temiz su vermiyorlar' diyor. Kelepçeli muayeneyi kabul etmediği için tedavi olamıyor." dedi. Anne Bağdu, "Tedavi olsalar bile yanlış ilaç veriyor ve onlar korktukları için ilaçları kullanmıyorlar. Duvarda çatlak olduğu için bizlerden 100 TL para istiyorlar. Bir de 3 gün hücre cezası verdiler. Biz bu cezayı kabul etmiyoruz." dedi. Kürkçüler F Tipi'nde bulunan Ağıt Özbay'ın annesi Fadile Özbay da, cezaevi idaresi tarafından verilen disiplin cezası nedeniyle oğluyla bir yılı aşkın süredir açık görüş yapamadığını ve sürekli koşullarının değiştirildiğini ve hücre cezası verildiğini belirtti. Anne Özbay, "Çocuklarımız baskı altındadır, çok zayıflamışlar. Görüşe gittiğimde çocuğumu o şekilde gördüğümde içim yanıyor. Onu sürekli düşünüyorum. Akıldan çıkmıyor. Kendilerine Kürtçe gazete verilmi-

yor, hesaplarına gelince veriyorlar." dedi. (**"Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde neler oluyor?"**, <http://diclehaber.com.tr>, 10.06.2012)

46- Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Manisa Milletvekili Özgür Özel, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba ve Muğla Milletvekili Nurettin Demir'den oluşan CHP Cezaevlerini İnceleme Komisyonu, 12 Haziran 2012 günü İzmir Aliğa Şakran Cezaevi'ni inceledi. Manisa Milletvekili Özgür Özel, yaptığı değerlendirmede, bugüne kadar Pozantı ve Osmaniye Cezaevleri de dâhil olmak üzere toplam 23 cezaevinde incelemelerde bulduklarını hatırlatarak, Şakran'da dikkat çekilmesi gereken çok özel durumlar yaşandığını ve bu cezaevindeki insanlık dışı uygulamaların derhal son bulması gerektiğini söyledi. Özel, cezaevinin ana sorunları olarak girişte yapılan çıplak arama, darp, kadın mahkûmların askerlere teşhir edilmesi ve yemeklerle birlikte verilen plastik çatalların kırılması nedeniyle kadınların yemekleri elleriyle yemek zorunda bırakılmasını saydı. Özel; "mevzuatta 'acil müdahale mangası' adında bir birimden söz ediliyor. Bu manganın görevi firar veya kavga gibi durumlarda müdahale etmektir. Ancak Şakran'da 'A takımı' adı verilen bu manga mahkûmları karşılama timi olarak kullanılıyor." dedi. Diğer bir sorunun da mahkûmların cezaevine getirilmeden önce dosyalarının Şakran'a ulaşması olduğunu belirten Özel, "Dosyada hangi mahkûmun vücudunda ne sorun olduğu görülüyor. Mahkûmların aktardığına göre, karnından ameliyat olan bir mahkûmun 'Burası mı acıyor' denilerek karnına vurulmuş. Nerenizde sorun varsa, canınız nereden acıyacaksa oraya müdahalede bulunuyorlar." dedi. Mahkûmlarla gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda adli mahkûmların durumlarının siyasi mahkûmlara göre daha kötü durumda olduğu sonucuna vardıklarını söyleyen Özel, bugüne kadar gerçekleştirdikleri cezaevi ziyaretlerinde kendilerini cezaevi müdürü veya ikinci müdürün karşıladığını ancak Şakran'da idareden sadece infaz koruma memurlarını gördüklerini söyledi. (**"Şakran Cezaevi'nde Neler Oluyor?"**, <http://bianet.org>, 13.06.2012)

47- Urfa Eyyübiye semtindeki Urfa E Tipi Kapalı Cezaevi'nde, adli ve siyasi tutuklu ve hükümlülerin kaldığı C-15 koğuşunda 16 Haziran 2012 Cumartesi akşam saatlerinde çıkan yangında Vali Celalettin Güvenç'in açıklamasına göre biri hükümlü 12'si tutuklu 13 mahpus öldü, beş kişi de yaralandı. Kapasitesi 245 olan cezaevinde, 1000'den fazla tutuklu ve hükümlü bulunuyordu. Gazetelerdeki ilk haberler, olayın sloganlar atarak isyan başlatan mahpuslarca çıkarıldığı yönündeydi. Ancak Vali Güvenç, cezaevinde yaşananın isyan değil, adli mahkûmların kaldığı koğuşta çıkan bir kavga olduğunu açıkladı. Olayda yaralananların hastaneye kaldırılmak üzere sedyeye taşınması sırasında kelepçeli olması, mahpus yakınlarının tepkisine neden oldu. Aynı cezaevinde tutulan

BDP milletvekili İbrahim Ayhan'ın avukatı Bekir Benek, yangının kontrol altına alınmasının ardından müvekkiliyle yaptığı görüşme sonrası İbrahim Ayhan'ın kendisine söylediklerini şöyle aktardı: "Altı kişilik koğuşlarda 12, 16 hatta 30 tutuklunun bile kaldığını, yataklarda ikişer kişinin kalıyor. Bu şartlarda Urfa gibi sıcak bir yerde yaşanan bu hak ihlalleri ciddi bir birikim yarattı. C-15 koğuşundaki mevcut durum bunun sonucu oldu. Sonuç itibarıyla bu bir katliamdır." Olayın duyulmasının ardından yaklaşık 500 hükümlü ve tutuklu yakını hapisane önüne gelince hapisane çevresini abluka altına alan polisler tarafından gaz bombası kullanılarak civardan uzaklaştırılmak istendi. ("**Urfa Cezaevi'nde 13 Mahpus Öldü**", <http://bianet.org>, 17.06.2012)

48- Antep, Adana ve Osmaniye cezaevlerinde isyan sonucu yangın çıktı. Urfa'daki ikinci yangının hemen ardından iki farklı hapisanede daha yangın çıkması, isyana destek olasılığını gündeme getirdi. Adana E Tipi Kapalı Cezaevi'nin B-19 koğuşu ve F Tipi Kapalı Cezaevi'nin A-2 Koğuşu'nda başlayan yangına müdahale eden Büyükşehir Belediyesi İtfaiye ekiplerinin yangını kontrol altına aldığı bildirildi. Sekiz çocuk dumandan zehirlenerek hastaneye kaldırıldı. Mahkûmların ıslıklı protestosu cezaevi dışından da duyuldu. Antep Cezaevi'nin de çocuk koğuşunda başlayan yangının söndürüldüğü belirtildi. Beş kişi yaralandı. Ambulanslar yaralıları hastaneye taşıırken, cezaevi önünde toplanan tutuklu yakınlarına polis müdahale etti. Osmaniye T Tipi Cezaevi'nde saat 21.30 sıralarında çıkan yangında ise 16 kişi dumandan etkilendi. Yaralılar cezaevine gelen ambulanslarla Osmaniye'deki hastanelere kaldırıldı. ("**Antep, Adana ve Osmaniye Cezaevlerinde İsyân**", <http://bianet.org>, 18.06.2012)

49- Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan siyasi tutuklular son dönemlerde artan ve en son aralarında hasta tutukluların da bulunduğu 40 kişinin başka cezaevlerine sürgün edilmesine ilişkin. 600 siyasi tutuklu adına aileleri aracılığı ile yazılı açıklama yaptı. Açıklamada; "Bölgedeki cezaevlerinde kalıcı ve hayati hastalıkları bulunan ve bunların il devlet hastanelerinin raporlarıyla belgelenmesi sonucu Adalet Bakanlığı'nca Diyarbakır'a tedavi amaçlı gönderilen onlarca arkadaşımız Karadeniz cezaevlerine sürgün edilmiştir. Urfa ve Şırnak'ta, tutuklananların Diyarbakır'a getirildiğini Diyarbakır'da tutuklananların ise Midyat, Urfa ve Bingöl'e sürgün edildiği aktarılan açıklamada, herkesin bulunduğu ilin dışına göndererek mağdur edilmek istendiğinin altı çizildi. ("**Tutukluları ölüme sürgün ediyorlar**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 18.06.2012)

50- 13 kişinin hayatını kaybettiği Urfa E Tipi Cezaevi'nde yaşanan isyan sonucunda yine yangın çıktı. Yangının, çocuk koğuşunda çıktığı açıklanırken Urfa

Valisi Celalettin Güvenç, yangında ölen olmadığını, 14 kişinin yaralandığını açıkladı. Saat 18.00 sularında cezaevi koşullarının iyileştirilmesi talebiyle çocuk koğuşunda başlayan isyanda yataklar ateşe verildi. İtfaiye yangına müdahale ederken, cezaevi içinden sloganlar yükseldi. Polis ekipleri ise cezaevinin çevresinde toplanan mahpus yakınlarını cezaevi çevresinden uzaklaştırmak için gaz bombasıyla müdahale etti. İtfaiye ve ambulansların yanı sıra özel harekât polisleri ve iş makineleri de cezaevine girdi. CHP Antep Milletvekili, Meclis İnsan Hakları Komisyonu üyesi Mehmet Şeker, CHP Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'yla birlikte yangın çıktığı sırada cezaevinde olduklarını, 16 Haziran Cumartesi akşamı 13 kişinin hayatını kaybettiği yangınla ilgili incelemelerde bulduklarını söyledi. Şeker; "12 saattir buradayız. Saat 18.00 sularında koşuşturma başladı. Yetkililer bize çocukların isyan çıkarttığını söyledi. Altı kişinin kalacağı 20 metre karelik koğuşlarda 20 kişi kalıyor ve koğuşlar aşırı sıcak. 276 kapasiteli cezaevinde 1050 kişi kalıyor. İnsanlar tuvalet ihtiyaçlarını bile nöbetleşe karşılıyor. Günde birer saatten toplam dört saat su veriliyor. 1050 kişinin kaldığı cezaevinde sadece bir doktor var. Bu cezaevinde yaşananların gerçek sorumlusu Adalet Bakanı Sadullah Ergin'dir." dedi. ("**Urfa Cezaevi'nde Yine İsyân**", <http://bianet.org>, 18.06.2012)

51- İHD ile ÇHD'nin yanı sıra Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), İnsan Hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği (MAZLUMDER), Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) temsilcilerinden oluşan bir heyet, iki ayrı isyanın çıktığı ve 13 kişinin hayatını kaybettiği Urfa E Tipi Cezaevi'ne giderek incelemelerde bulundu. İnsan hakları savunucuları ve meslek örgütlerinden temsilciler, başlayan sevklerin durumu daha da kötüleştirceğini ifade etti. İHD Diyarbakır Şube Sekreteri Raci Bilici, yaptığı açıklamada; "yaralı mahpusların tedavi şartlarının iyi olmadığını" belirtti. Cezaevi yönetiminde, gardiyanlar ve müdürlerin tutumlarında değişiklik olmadığını söyleyen Bilici "Açığa alınan kimse yok, herkes görevine aynı şekilde devam ediyor, mahpuslar kötü muameleden şikâyetçi. Görüşe gelen aileleri bile her seferinde 3-4 saat bekletiliyor. Böyle giderse bizi daha da ciddi sorunlar bekliyor" diye konuştu. ÇHD Urfa Şube Başkanı Eyüp Sabri Tınaz ise bazı mahpusların zaten isyan çıkmış olan Antep'e sevk edildiğini söylerken, mahpusların yazın kısa pantolon giymelerine bile izin verilmediğini, konferans salonları, sosyal etkinlik için tasarlanan mekânların, spor salonlarının hepsinin kapatılıp koğuş yapıldığını aktardı. Avukat Sedat Gözkar da cezaevinden 320 kişinin sevk İzmir gibi uzak illere sevk edildiğini, bunların duruşmalara nasıl gideceğini sordu. ("**Gittikleri Cezaevinde de İsyân Vardı**", <http://bianet.org>, 21.06.2012)

DEZAVANTAJLI GRUPLARIN YAŞADIĞI İŞKENCE ve KÖTÜ MUA-MELE İHLALLERİ

LGBTT Bireyler

LGBTT bireyler cezaevlerinde de şiddete uğramaya, ayrımcılığa maruz kalmaya devam ediyor. Türkiye'de yalnızca Sincan, Maltepe ve Çorum Cezaevlerinde trans kadınlar için düzenlenmiş koğuşların olması yaşanan toplumsal dışlamanın boyutlarını ortaya koyuyor.

1- Cezaevlerindeki LGBT bireylerle çalışan, aktivist Aras Güngör; “toplumsal dışlanma ve ayrımcılık nedeniyle cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini ifade edememe sorununun içeride de var olduğunu, bu sebeple cezaevindeki LGBT bireylerin sayılarına dair bir veri olmadığını, trans bireyler için durum biraz daha karmaşık bir hal aldığını, zorunlu olarak görünür olan trans bireylere yönelik uygulamaların cezaevi müdürlüğünün yaklaşımına göre farklılıklar gösterdiğini, Türkiye’de yalnızca Sincan, Maltepe ve Çorum Cezaevlerinde trans kadınlar için düzenlenmiş koğuşların olduğunu ve buralarda yaklaşık 70 trans kadının tutulduğunu, trans bireylerin eğer ameliyat olmuş ve kimliğini değiştirmişse

kadınlar koğuşunda kaldığını, ya da boş olan bir koğuş varsa tek başlarına oraya yerleştirildiğini, mahkûm sayısının fazlalığından dolayı bu üç cezaevine nâkilin mümkün olmadığını” belirtti. Güngör, cezaevindeki trans kadınların karşılaştıkları sorunlardan bazılarını söyle sıralıyor: “Koğuşların yetersiz olması, cezaevine girerken üst aramasının cinsiyet kimliğini ihlal edecek şekilde yapılıyor olması başlıca sorunlar. Ayrıca trans bireyler havalandırma, spor faaliyetleri, meslek edindirme atölyeleri, kütüphane gibi sosyal olanakları ‘güvenlikleri’ bahane edilerek kullanamıyorlar. Yine soyadı aynı olan kişilerle yani birinci derece akrabaları ile çoğunlukla bağlarını kopartmış olan LGBT bireyleri, partnerleri ve arkadaşları ziyaret edemiyor, trans bireylerin 20-25 gün aralıklarla hormon kullanmaları, tedavilerinin devam etmesi gerekirken yazışmaların çok ağır gerçekleşmesi nedeniyle çoğunlukla yılda bir-iki defa hastaneye gidebiliyorlar. Güngör, trans erkeklerin cezaevindeki taciz, tecavüz olaylarından dolayı kadın koğuşlarında kaldıklarını söylüyor. Hem trans erkeklerin hem trans kadınların kaldıkları koğuşlarda sorun yaşadıklarını ve ayrımcılığa uğradığını ifade eden Güngör, sorunun çözümü olarak cezaevleriyle ilgili yasal bir düzenleme yapılması gerektiğini ve çocuklar, mülteciler, LGBT’ler, herhangi bir farklılığı olan insanlar için cezaevlerinin fiziksel koşullarının değiştirilmesi gerektiğini ifade ediyor. (“Mahpus LGBT’ler Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda”, <http://bianet.org>, 17.05.2012)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARI KAPSAMINDA DEVAM EDEN SORUŞTURMA VE DAVALAR

Son yıllarda uygulamada sıkça karşılaşılan ve işkence faillerinin bir taktik olarak mağdurlar aleyhine açtığı karşı davalar işkence ve kötü muamelenin önlenmesi ve cezasız kalması önündeki en büyük engellerden biri. İzleme döneminde bu şekilde açılan karşı davaların sayısında oldukça büyük artış görülüyor. İşkence ve kötü muamele alanında failler aleyhine açılan davalar yıllarca sürerken ve sonuçsuz kalırken, karşı davalar, savcı ve hâkimler tarafından oldukça hızlı bir şekilde sonuçlandırılıyor ve yargılananların çoğu ceza alıyor.

Engin Çeber davası

30 Nisan 2012 tarihli duruşma;

Metris Cezaevi'nde işkenceyle öldürülen Engin Çeber'in ölümüne ilişkin açılan davada haklarındaki müebbet hapis cezası Yargıtay'ca bozulan 52 sanığın yeniden yargılanmasına Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmaya Çeber'in annesi Kamile Tekin ile kardeşleri Erdem ve Erdal Tekin de duruşmaya katılarak müdahillik talebinde bulundu. Mahkeme müdahillik talebini kabul ederken, Yargıtay'ın bozma kararına uyduğunu açıkladı. Avukat Taylan Tanay, müebbet hapis cezası verilen sanıklar açısından mahkemenin kararında direnmesi gerektiğini belirtti. Duruşmada söz alan sanıklar, daha önceki ifadelerini tekrarlayarak, beraatlerini istedi. Sanık avukatları, beyin kanamasının ne zaman yaşandığının tespiti için Adli Tıp Kurumu'ndan rapor alınmasını, olay yerinde keşif yapılmasını ve bilirkişinin rapor hazırlamasını istedi. Müdahil avukat Taylan Tanay ise, sanık ve avukatlarının taleplerinin yargılamayı uzatmayı ve tutukluların tahliyesini amaçladığını belirterek, taleplerin reddini istedi. Mahkeme heyeti, sanıkların bütün taleplerini kabul ederek 14 Mayıs 2012 Pazartesi günü Metris Cezaevi'nin B-8 koğuşunda keşif yapmaya, dosyada yer alan tüm raporlar, tanık ve sanık beyanları ile iddianamenin, "beyin kanamasının ne zaman gerçekleştiğinin belirlenmesi" için Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesine ve bilirkişi atanmasına, sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verdi. Bir sonraki duruşma 18 Haziran 2012 tarihinde yapılacak. ("Sanıkları kurtarma yolunu 'keşif' ettiler", <http://www.ozgur-gundem.com>, 01.05.2012)

İşkencede öldürülen Engin Çeber'in darp edildiği Metris Cezaevi'ndeki B-8 koğuşunda yapılan keşifte Çeber'le olay günü aynı koğuşta kalan Murat Gevrek, Şükrü Zeren, Yılmaz Aydoğdu tanık olarak dinlendi. Tanıklar Engin Çeber'in nasıl dövüldüğünü ve olay sırasında yaşananları anlattılar. Yaklaşık beş saat süren keşif sonrası açıklama yapan Avukat Taylan Tanay, "gerek Yargıtay'ın bozma kararını, gerek davaya bakan mahkemenin karar sonrası yaptığı işlemleri anlayabilmekte güçlük çektiklerini ve bunu Çeber'in katillerinin cezadan kurtarılması olarak değerlendirdiklerini, dava ilk açıldığı andan itibaren keşif talepleri varken mahkemenin ısrarla bu taleplerini reddettiğini ama Yargıtay bozma ilamından sonra bu sefer mahkemenin, sanık tarafının talepleri doğrultusunda keşif kararı vermesini, yargılama süresini uzatma çabası olarak değerlendirdiklerini" ifade etti. Tanay, "Çeber'in nasıl katledildiğini keşifte bir kez daha duyduklarını, zaten Çeber'in işkencede katledildiğine ilişkin bir şüphe olmadığını problem, Çeber'in katillerinin cezalandırılıp, cezalandırılmayacağı olduğunu" belirtti. ("Metris'te İşkence Keşfedildi", <http://bianet.org>, 15.05.2012)

Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davada yargılanan Metris Cezaevi İkinci Müdürü Fuat Karaosmanoğlu ile gardiyanlar Selahattin Apaydın, Nihat Kızılkaya ve Sami Ergazi'nin savunmalarında sürekli olarak "Çeber'in gözaltına alındığı İstinye Karakolu'nda gördüğü işkence nedeniyle öldüğü ve cezaevine geldiğinde durumunun kötü olduğu" iddiaları üzerine Mahkeme, 7 Mayıs 2012 tarihli duruşmada Adli Tıp Kurumu'ndan "Çeber'in ölümüne neden olan beyin kanamasının hangi zamanda aldığı darbeden kaynaklandığına" dair soruya cevap vermesini istedi. Mahkemenin bu talebi üzerine Adli Tıp Kurumu 1. İhtisas Kurulu, İstinye ve Bayrampaşa hastaneleriyle, Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin raporlarını inceleyerek 13 Haziran 2012 tarihinde yeni bir rapor hazırladı. Raporunda; "Hayatını kaybetmesine neden olan beyin kanaması, ölümden 4-7 gün önce, yani cezaevinde bulunduğu dönemde oluşmuştur. Gözaltında bulunduğu süredeki darp olayının ölümünde etkisi yoktur." denildi. ("Çeber'i Metris'teki İşkence Öldürdü", <http://bianet.org>, 17.06.2012)

18 Haziran 2012 tarihli duruşma;

İşkencede öldürülen Engin Çeber'le ilgili Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davanın dördüncü duruşmasında, Metris Cezaevi'nde yapılan keşfin

ardından hazırlanan bilirkişi raporu ile Adli Tıp Kurumu'nun son otopsi raporu değerlendirildi. Duruşmada söz alan Avukat Ebru Timtik de bir an önce karar verilmesini istediklerini ifade etti. Avukatların ardından konuşan sanık Kızılkaya ise "İçeride 58 saniye buldum. 58 saniyede nasıl işkence yapayım? Dört yıldır yatıyorum, mağdurum. Suçsuzum, tahliyemi istiyorum" dedi. Kızılkaya'nın avukatı Ömer Yeşilyurt da, "58 saniyede işkence olur mu?" dedi. Sanık Apaydın da kendisinin Çeber'i darp etmediğini, daha önce maktul ile hiç karşılaşmadığını, bir kere gördüğü birine işkence yapmanın mantıklı olmadığını savundu. Müdahil Karakaya ise sanıklara itiraz etti ve "İşkenceyi tüm Metris duydu." dedi. Cezaevi Müdürü Karaosmanoğlu'nun avukatı ise işkenceyi gardiyanların yaptığını, müdürden saklandığını ileri sürdü. Çeber ailesinin avukatları duruşmadan karar çıkmamasına tepki gösterirken Mahkeme heyeti, keşifte çekilen fotoğrafların ve tüm raporların bilirkişiye verilmesini, işkence yapılan odadaki mesafelerin ve görüş açılarının olduğu fotoğrafları da isteyerek bir sonraki duruşma tarihini 6 Ağustos 2012 olarak belirledi. (**"İşkenceyi Tüm Metris Duydu"**, <http://bianet.org>, 18.06.2012)

Fevziye Cengiz Davası

1- İzmir Karabağlar Polis Merkezi'nde polisler tarafından şiddet gören Fevziye Cengiz'le ilgili hazırlanan yeni bilirkişi raporunda Emniyet Bilgi İşlem Bürosu'ndan iki polis tarafından hazırlanan önceki raporun aksine polislerin Cengiz'i dövdüğüne ilişkin ayrıntılar var: Dövülmesi, kelepçeleyip yere yatırıldıktan sonra şiddetin devam etmesi, kamera kaydını engellemek için perdenin kapatılması gibi. Hakan Çelik tarafından hazırlanan raporda, "polislerin koluna vurduğu, polisleri ittiği, tırmaladığı ve onlara hakaret ettiği" iddialarıyla hakkında altı buçuk yıla kadar hapis cezası istenen Fevziye Cengiz'in dayağa direnç gösterdiği için polislerin koluna vurduğu ve ittiği belirtiliyor. Ayrıca Cengiz'in hareketlerinde bir aşırılığın görülmediği, ısrarlı biçimde sağ gözünü göstererek polislere bir şeyler anlatmaya çalıştığı ifade ediliyor. (**"Arbede Değil İşkence"**, <http://bianet.org>, 01.04.2012)

2- İzmir Karabağlar Karakolu'nda Fevziye Cengiz'i darp eden polislerin yargılandığı davada, İzmir 12. Asliye Ceza Mahkemesi polislerin "işkence suçundan yargılanması gerektiğini" söyleyerek dosyayı Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Avukat Hanife Yıldırım, "Suçun işkence suçu olduğu zaten çok açıktı. Dava sürecinin en başından beri bizim talebimiz de yargılamanın Ağır Ceza'da yapılması yönündeydi. Mahkemenin bunu kabul etmesi sevindirici" dedi. (**"Mahkeme Sonunda İşkenceyi Gördü"**, <http://bianet.org>, 09.05.2012)

3- İzmir Karabağlar Karakolu'nda polislerin şiddet uyguladığı Fevziye Cengiz'in "polise mukavemet ve hakaret" ettiği iddiasıyla yargılandığı davanın üçüncü duruşması 13.06.2012 tarihinde İzmir 15. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Mahkeme, olayda tehdit, hakaret ve görevli memura karşı direnme söz konusu olduğuna hükmederek görevsizlik kararı verdi, dosyayı Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Bununla birlikte Cengiz hakkında istenen hapis cezası da ağırlaştırıldı. Avukat Hanife Yıldırım, Cengiz hakkında her bir suçtan istenen cezanın üst sınırı bir buçuk yıl iken yedi yıla çıktığını, bunun da 21 yıla yakın hapis cezasına denk geldiğini söyledi. Basına yansıyan kamera görüntülerinde Cengiz'e şiddet uyguladığı görünen iki polis memuru ise İstanbul'da bir karakola tayin edildi. Avukat Yıldırım, buna itiraz ettiklerini ancak memurların tayin edilmiş olmaları ve idari soruşturmaya karşı bir hukuk yolu olmadığı için itirazlarının reddedildiğini söyledi. "Müvekkilimle görüştük ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) sürecini başlattık." diye konuştu. Ayrıca İzmir Tabip Odası da Fevziye Cengiz'in işkence gördüğünü söylemesine rağmen, bu iddiayı raporuna yazmayan doktor hakkında "bulguları rapora yazmakta ihmali olmadığı" gerekçesiyle soruşturma açılmasına gerek olmadığına karar verdi. Avukat Yıldırım, bu karara da itiraz ettiklerini, bu sürecin bitmediğini ve sonucu beklediklerini belirtti. (**"Fevziye Cengiz Davası İyiyi Gitmiyor!"**, <http://bianet.org>, 13.06.2012)

Şerzan Kurt Davası

06 Nisan 2012 tarihli duruşma

Eskişehir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam eden davanın 13. duruşmasında, Kurt ailesinin avukatı Mustafa Rollas, Şahin'in hedef gözeterek kasten öldürme olayını gerçekleştirdiğini söyledi. "Gizli tanığın ifadeleriyle suçu polis memuru Şahin'in işlediğine dair deliller kuvvetlenerek arttı. Tutukluluk halinin devamını istiyoruz." dedi. Şahin'in avukatı Erol Halka ise müvekkilinin 2 yıla yakın bir zamandır tutuklu olarak yargılandığını ve olayı işlediğine dair bir delil bulunmadığını savunarak tahliye talebinde bulundu. Mahkeme, İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan Kurt'un olay günü giydiği kıyafetlerinin ve vücuduna girip çıktığı öne sürülen mermi çekirdeği ile ilgili raporun gelmesinin beklenmesi amacıyla duruşmayı 25 Mayıs 2012 tarihine erteledi. Şahin'in tahliye talebini de reddetti. (**"Şerzan Kurt'u Vurmak Yasalmış!"**, <http://bianet.org>, 06.04.2012)

25 Mayıs 2012 tarihli duruşma

Eskişehir 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmasına devam edilen davanın duruşmasında İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan gelen raporları okudu. Heyet, Adli Tıp Kurumu'nun Şerzan Kurt'un vücudunda 0.6

santimetrelilik mermi giriş izinin olduğu yönünde rapor düzenlediğini belirtti. Bunun üzerine Gültekin Şahin'in avukatı Erol Halka, İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan gelen raporda Şerzan Kurt'un vücudunda 0.6 santimetrelilik mermi giriş izinin olduğuna yer verildiği, müvekkilinin kullandığı tabancanın ise 9 milimetre olduğunu belirtti. Halka, Şahin'in tahliyesini istedi. Şerzan Kurt'un yakınlarının avukatı Cemal Doğan ise duruşmada gelen raporların kendi iddialarını doğruladığını öne sürerek, "Sanık polis memuru Gültekin Şahin hedef gözeterek kasten öldürme olayını gerçekleştirmiştir. Olay sonrası görgü tanıkları polis memurunu teşhis etmişlerdir. Eldeki delillere göre polis memurunun tutukluluk halinin devam etmesini istiyoruz" dedi. Mahkeme, sanık Gültekin Şahin'in tutukluluk halinin devamına karar vererek gizli tanığın imza eksikliklerinin giderilmesi, İstanbul Adli Tıp Kurumu'ndan eksik gelen raporun beklenmesi amacıyla duruşmayı 22 Haziran 2012 tarihine erteledi. ("**Şerzan Kurt davasında Adli Tıp raporu tamam**", <http://www.radikal.com.tr>, 25.05.2012)

22 Haziran 2012 tarihli duruşma

Şerzan Kurt'un ölümüyle ilgili açılan davanın 15. duruşması Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Duruşmada tutuklu sanık Gültekin Şahin hazır edilirken, duruşmaya sanık ve müdafii avukatlarının yanı sıra BDP Hakkâri Milletvekili Adil Kurt, Şerzan Kurt'un Babası Ömer Kurt, Annesi Necla Kurt ve Eğitim Sen temsilcileri katıldı. Duruşmada tutuklu sanık Gültekin Şahin'in avukatları, müvekkilinin tahliyesini talep etti. Şahin'in tutukluluk halinin devamına karar veren mahkeme heyeti, savcının esas hakkındaki mütalaasını hazırlaması için duruşmayı 24 Temmuz'a erteledi. ("**Şerzan Kurt davasına mütalaa ertelemesi**", <http://diclehaber.com.tr>, 22.06.2012)

'Hayata dönüş' operasyonu davası

1- Görev sınırlarını aşarak, 12 kişinin ölümüne sebep oldukları, 29 kişiyi öldürmeye teşebbüs ettikleri" öne sürülen dönemin 39 jandarma görevlisinin yargılandığı davaya bakan Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, İstanbul İl Jandarma Komutanlığı'na gönderdiği talimat yazısına, cevap geldi. İstanbul İl Jandarma Genel Komutanlığı tarafından mahkemeye gönderilen yazıda, Bayrampaşa Cezaevi'nde 19 Aralık 2000 tarihinde başlayan operasyona ilişkin, ellerinde kamera görüntülerine ait kayıt bulunmadığı belirtildi. ("**Jandarma'dan 'Hayata Dönüş' cevabı**", <http://www.radikal.com.tr>, 22.05.2012)

2- Bayrampaşa Cezaevi'ne düzenlenen 'Hayata Dönüş' operasyonunda 12 tutuklunun ölmesi, 77 tutuklunun da yaralanmasıyla ilgili davada üst üste tutanak

skandalı yaşanıyor. Operasyon günü kaleme alınan tutanakta imzası olan beş subayın kimliklerine dair jandarmanın geçen yıl mahkemeye gönderdiği yazıda iki isim bildirilirken, üç ismin saptanamadığı belirtilmişti. Fakat 2005'te tutukluların yargılandığı Eyüp'teki davaya jandarmanın beş farklı ismi bildirdiği anlaşılmıştı. Jandarma bu kez mahkemeye Eyüp'e gönderdiği isimleri bildirdi. Fakat bu kez de rütbelere farklı çıktı. Daha önce yüzbaşı oldukları kaydedilen Ömer Arık'ın jandarma kurmay albay, Zeki Bingöl'ün de jandarma binbaşı olduğu yazıldı. Öte yandan, geçen yıl yine jandarma tarafından mahkemeye gönderilen bir evrak, Bayrampaşa Cezaevi'ne yönelik operasyon için 'Tufan' adlı bir planın hazırlandığını ortaya koymuştu. Mahkeme de planın ekinde yer alan, operasyona kimlerin katıldığını gösteren görev listesindeki üç üsteğmeni sordu. Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı'ndan gelip görevli olan, tabur komutanı olarak görev yaptıkları anlaşılan Jandarma Üsteğmen Bayram Özer, Murat Bektaş ve İdris Tahta'nın Bayrampaşa Cezaevi'ndeki operasyonda hangi görevde oldukları sorusu yöneltildi. Jandarma Genel Komutanlığı, 9 Mart 2012'de verdiği yanıtta, "Söz konusu personelin bahse konu operasyona katılıp katılmadıklarına ait herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığını" yazdı. Bu arada, görevli subayların isimlerinin 'bilinemediği' ve arşivde 'bulunamadığı' savunulurken, operasyonda yanan tutuklulara ait giysiler Eyüp Adliyesi'nin adli emanetinden çıktı. Bu giysiler de 12 yıldır bulunamıyordu. ("**Bayrampaşa davasında yine tutanak skandalı!**", <http://www.radikal.com.tr>, 24.05.2012)

3- Bayrampaşa Cezaevi'nde, 12 tutuklunun ölümü, 77'sinin de yaralanmasıyla sonuçlanan 'Hayata Dönüş Operasyonu' sırasında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı olarak görev yapan Ferzan Çitici, Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen, 39 erin yargılandığı Bayrampaşa davasının dünkü duruşmasında tanık olarak dinlendi. Çitici, operasyonu savundu ve operasyonun, 'ölüm sırasındaki tutukluları kurtarmak için yapıldığını' öne sürdü. Tutukluların birbirlerini öldürdükleri şeklinde yalan ifadeler içeren ve kim tarafından imzalandığı belli olmayan Olay Tutanağı altına neden 'İmzadan imtina ediyorum' diye yazdığı sorusuna karşılık, "Müdürün odasından hiç çıkmadım, neler olup bittiğini görmedim, bilmiyorum. Müdahale emrini vermediğim için imzalamadım." diye yanıt verdi. Çitici, avukatların ısrarla yönelttiği "Operasyonun sorumlusu kim?" sorusuna ilişkin "Dönemin hükümeti, Adalet ve İçişleri Bakanlıkları" dedi. Avukatların, silahlarla vurulan tutukluların vücudundaki kurşun deliklerine bıçakla müdahale edilmesi, operasyonda kullanıldığı öne sürülen yakıcı bomba, kaybedilen cezaevi defterinin akıbeti, olay tutanağını imzalayan 25530 sicil numaralı sivil memurun kim olduğu, operasyonda eylemcilerin zarar görmemesi için önlem

alınıp alınmadığı sorularına aynı yanıtı verdi: "Bilmiyorum, ben sorumlu değilim." (" **Başsavcı: Hiçbir şey görmedim**", <http://www.radikal.com.tr>, 26.05.2012)

4- 19-22 Aralık'ta Ümraniye Cezaevi'nde yapılan Hayata Dönüş Operasyonu sonrasında 267 askeri personele sekiz yıl önce açılan Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın 30 Mayıs 2012 tarihli duruşmasında; müdahil avukatlar, sanıkların dört yıldır mahkemeye getirilmediğini, sanıklara soru sorma hakkı elde edemediklerini, üç yıl önce ortaya çıkan "Bora" ve "Atmaca" isimli hareket planlarının işleme konmadığını ve şimdiye kadarki tüm taleplerinin reddedildiğini bu duruşmada da tekrarladı. Mahkeme heyeti bu talepler hakkında karar bile vermeye gerek duymadan duruşmayı 6 Kasım 2012 tarihine erteledi. ("**Askerlere "Peşin Beraat" mi?**", <http://bianet.org>, 30.05.2012)

12 Eylül davası

1- Ankara Cumhuriyet Savcısı Murat Demir, 12 Eylül döneminde yapılan işkenceler hakkındaki soruşturmayı, "işkence, eziyet veya köleleştirme yoluyla insanlığa karşı suç işlemek" kapsamında yürütme kararı aldı. Böylece, soruşturmanın zamanaşımından düşmesinin önüne de geçilecek. 12 Eylül döneminin Ankara'daki ünlü işkence merkezlerinden olan Mamak Askeri Cezaevi ile Ankara Emniyeti DAL (Derin Araştırma Laboratuvarı) Grubu'nda işkence yapanları araştıran Savcılık, soruşturmaya Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'yı da "şüpheli" olarak dâhil etti. Demir, öncelikle işkencenin mağdurlarını dinlemek için Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde özel bir ekip kurdu. Bu özel ekip, işkence iddialarıyla ilgili yapılan 40 suç duyurusu dilekçesinde isimleri yer alan, yaklaşık 120 mağdurun ifadesine başvuracak. Ankara dışında yaşayanların ifadesi ise talimatla alınacak. İfadeler doğrultusunda, Mamak Askeri Cezaevleri ve Ankara Emniyeti DAL Grubu'nda görevli polis, asker ve gardiyanların isimleri de araştırılıyor. Bu kapsamda, mağdurların ifadelerinde verecekleri işkenceci kişiler ile Devrimci 78'liler Federasyonu'nun Savcılığa verdiği listedeki isimler soruşturmaya dâhil edilecek. Savcılık, daha sonra Mamak Cezaevi'nde 12 Eylül döneminde görev alanların isimlerini Genelkurmay Başkanlığı'ndan, DAL Grubu'ndakilerin adlarını ise Ankara Emniyet Müdürlüğü'nden isteyecek ve kendisine suçlama yöneltilenler ifadeye çağrılacak. ("**Evren'e işkenceden soruşturma**", <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 14.04.2012)

2- Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın duruşmasında Mahkeme müdahillik talepleriyle

ilgili karar vermeden önce, tutanağa iddianamede suç tarihinin Fahri Korutürk'e uyarı mektubunun verildiği 2 Ocak 1980 ile TBMM Başkanlık Divanı'nın oluşturulduğu 6 Aralık 1983 arasını kapsadığına dikkat çekti. Mahkeme bu nedenle, söz konusu tarihlerden önce ve sonra mağdur olan kişi ve derneklerin taleplerinin reddedilmesine karar verdi. Bu tarihler arasında olan ve gerekli belgeleri sunan birçok özel ve tüzel kişinin ise müdahillik talebi kabul edildi. Mahkeme, davanın sanıkları olan Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'nın sağlık durumlarının belirlenmesi ile ilgili işlemler konusunda, İstanbul Adli Tıp Kurumu'na yazdığı yazının cevabının gelmemesi nedeniyle sanıklar Evren ve Şahinkaya'nın duruşmalara katılıp katılmayacağına ilişkin durumu sanıkların sağlık durumlarının netleşmesinin ardından karara bağlanmasına karar verdi. Mahkeme heyeti, verdiği 1,5 saatlik aranın ardından verdiği ara kararda; Evren ve Şahinkaya'nın eş ve çocuklarının mal varlıklarının araştırılması için ilgili kurumlara yazı gönderilmesine karar verirken, sanıkların mal varlıklarına tedbir konulması talebini ise reddetti. Ayrıca dönemin milletvekili Cüneyt Canver'in 1986'da sanık Şahinkaya verdiği yolsuzluk önergesi ile ilgili belgelerin gönderilmesi için TBMM'ye müzekkere yazılmasına karar verildi. Mahkeme, soruşturmanın genişletilmesine ilişkin taleplerin ise sanıkların savunmalarının alındıktan sonra düşünülmesini karara bağlayarak duruşmayı 29 Haziran 2012 tarihine erteledi. ("**12 Eylül'de ara kararlar**", <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 11.05.2012)

3- Genelkurmay Başkanlığı, 12 Eylül askeri darbesi döneminde cezaevinde yaşanan işkence ve kötü muamele olaylarıyla ilgili 3 çuval belgeyi, Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'yı yargılayan Özel Yetkili Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Gönderilen belgeler arasında Diyarbakır Cezaevi'ndeki açlık grevi ve ölüm olaylarına ilişkin belgeler de yer aldı. Belgelerde cezaevindeki kötü koşulları protesto etmek için kendini yakan Ferhat Kurtay ve arkadaşlarının ölüm olayı da anlatıldı. Mahkemeye gönderilen belgeler yurtiçi ve yurtdışında işkence iddialarını azaltmak için 'Psikolojik Harekât Planı' hazırlandığını ortaya koyuyor. Söz konusu plana göre, işkence ve kötü muamele iddialarının "sol kesime" mensup kişiler tarafından kendi ideolojileri doğrultusunda ileri sürüldüğünün yetkililerce anlatılması gerektiği belirtiliyor. Genelkurmay tarafından Jandarmanın Genel Komutanlığı'na ve Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilen 5 Mayıs 1981 tarihli belgede ise sorgu sırasında sorguların birbirine "Albayım, binbaşım" diye hitap etmemeleri istenilerek "Sorgulama ile işkence iddiaları birbirine karıştırılmayacak" denildi. ("**İşkenceyi örtbas planı yapılmış**", <http://www.radikal.com.tr>, 18.06.2012)

29 Haziran 2012 tarihli duruşma

4- Ankara 12. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın 5. duruşmasına Kenan Evren ile Tahsin Şahinkaya katılmadı. Duruşmaya, sanıkların avukatları ile müdahiller, müdahil olma talebinde bulunanlar ve avukatlar katıldı. Cumhuriyet Savcısı Kemal Çetin, müdahillik talebinde bulunanların mağduriyetlerini ortaya koyacak bilgi, belge sunmaları halinde kabul edilmesine; sanıklar Evren ve Şahinkaya'nın savunmalarının ise Adli Tıp Kurumu'nun raporu doğrultusunda sesli, görüntülü teknoloji kullanarak alınmasına karar verilmesini talep etti. Sanık avukatları ise müdahilliklerin reddedilmesine, Adli Tıp Kurumu'nun raporuna ise diyecekleri bir şeyin bulunmadığını ifade etti. Mahkeme, 12 Eylül davasının sanıkları Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya'nın sağlık durumlarının belirlenmesi için üniversite hastanelerinden rapor istenmesine karar verdi. Duruşma 14 Eylül 2012 tarihine ertelendi. ("**12 Eylül'ün 5. duruşması**", <http://www.sabah.com.tr>, 29.06.2012)

Uğur Kantar davası

20 Nisan 2012 tarihli duruşma;

Kuzey Kıbrıs'ta zorunlu askerlik yaparken "disko" olarak tabir edilen askeri cezaevinde gördüğü işkence sonucunda hayatını kaybeden Uğur Kantar'la ilgili davanın dördüncü duruşması Girne Askeri Mahkemesi'nde görüldü. Önceki celselerde tanık ve mağdur olarak dinlenemeyen beş kişinin ifadelerinin okunduğu duruşmada, tutuksuz yargılanan ve davanın tek rütbeli sanığı olan Astsubay Ayhan Şentürk hakkında mahkemenin görevsizlik kararı vermesiyle ilgili talep reddedilirken, İstanbul Adli Tıp Kurumu'nun rapor sonucunun beklenmesine karar verilerek bir sonraki duruşma 20 Haziran 2012'ye ertelendi. ("**Uğur Kantar Davası Bildiğiniz Gibi**", <http://bianet.org>, 20.04.2012)

Albay Üçok davası

Kayseri 2. Hava İkmal Bakım Merkez Komutanlığı'nda görevli üç astsubayın hipnoz ve işkenceyle ifadelerini almak suçundan Kayseri 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan askeri savcı Ahmet Zeki Üçok ile emekli Yarbay Gürol Doğan'a hapis cezası verildi. Üçok, üç astsubaya işkence yapmak suçundan toplam 7 yıl 6 ay, Doğan ise toplam 9 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Üçok hakkında tutuklama kararı verildi. Kırıkkale Cezaevi'nde tutuklu bulunan Emekli Yarbay Gürol Doğan ise her bir astsubaya işkence yapmaktan 3'er yıl hapis cezası aldı. Böylece Doğan'a verilen ceza toplam 9 yılı buldu. ("**Askeri savcı Üçok hakkında tutuklama kararı verildi**", <http://www.zaman.com.tr>, 17.04.2012)

Alaattin Karadağ davası

27 Nisan 2012 tarihli duruşma;

Karadağ'ın öldürülmesinin ardından Bakırköy 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı tarafından gönderilen bir yazı, polis kriminal biriminin, deliller üzerinde yaptığı tahrifatı gözler önüne serdi. Polisin, deliller üzerinde yaptığı inceleme sırasında kullandığı kimyasal maddeler nedeniyle Adli Tıp Kurumu delilleri inceleyemedi. Deliller, atış mesafesinin tespitinin belirlenmesi açısından önem taşıyordu. Sanık polis Oğuzhan Vural'ın yargılandığı davada, mahkeme, Karadağ'ın öldürüldüğünde üzerinde bulunan pantolon, gömlek ve iç giysiler ile sanık polis Vural'ın pantolonunu İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderdi. Söz konusu giysilerin uzun süredir nerede bulunduğu bilinmiyordu. Son duruşmada, avukatların "suç duyurusunda bulunacağız" uyarısı üzerine, delil niteliğindeki kıyafetler ortaya çıktı. Ancak, Karadağ'ın montunun hâlâ nerede olduğu bilinmiyor. İstanbul Emniyet'inden mahkemeye gönderilen 2. yazıda da olay yerine ve anına ait MOBESE görüntülerinin olmadığını öne sürüldü. Esenyurt Emniyet'ince verilen cevapta da kamera görüntüsünün bulunmadığı iddia edildi. Avukatların başvurusu üzerine, savcılık, Emniyet Müdürlüğü'ne bir yazı yazarak bütün güvenlik kamera kayıtlarının dosyaya getirilmesini istemişti. Yazışmaların ardından Emniyet, 9 Aralık 2009 tarihinde "Kamera görüntüleri Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'ndedir." şeklinde bir yanıt göndermişti. Mahkeme, İsmail Durmuş'un vücudundaki kurşunun çıkarılması için Çapa Tıp Fakültesi'ne sevk edilmesine karar verdi. Burada yapılacak tıbbi inceleme sonunda Durmuş'un vücudundaki kurşunun çıkartılmasında sağlık açısından bir sakınca görülmezse, kurşun çıkartılacak ve kriminal inceleme yapılacak. MOBESE kameralarının olay yerini görüp görmediğinin İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne sorulmasına karar veren mahkeme heyeti, sanık Oğuzhan Vural'ın tutuklanması yönündeki talebi reddederek duruşmayı 7 Eylül 2012 tarihine erteledi. ("**Polis delilleri yok etti**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 27.04.2012)

Diğer soruşturma ve davalar

1- İstanbul'un Bahçelievler ilçesinde 7 Ekim 2007'de Yürüyüş dergisi dağıttığı sırada polis tarafından vurularak felç bırakılan Ferhat Gerçek'le ilgili Bakırköy 9. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın duruşmasında, sanık polisler Cengiz Çalış, Yavuz Özer, Aydın Özdere, Hasan Bayrakdar, Emre Taşkın, Can Koçbülbul ve Muzaffer Ünal'ın olayla ilgili soruşturmada görev alan ve tutanaklarda imzası bulunan polislerle aynı kişiler olduğu ve soruşturma sırasında olay yeri incelemesi bile

yapılmadığı ortaya çıktı. Ferhat'ın avukatlarından Barkın Timtik, Adli Tıp Kurumu'nun raporunda çelişkiler olduğuna ve "polis hem sanık, hem bilirkişi olmasına" dikkat çekerek İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığı'nın delilleri tekrar inceleyerek bir rapor hazırlamasını ve olay görüntülerini içeren CD'nin de Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi'nce incelenmesi talep etti. Sanık polislerin avukatı Ali Çelik ise duruşmaları Af Örgütü'nün izlemesine ve mahkemeye sunduğu yazılara tepki göstererek, "mahkeme etki altında bırakılıyor, adil yargılamaya aykırı" diyerek, tarafsız bir inceleme yapılmasına karşı çıkarak, İstanbul Üniversitesi'nin inceleme için "ehil olmadığını" belirtti. Hâkim Tayyip Ahmet Aydın, polislerin "kasten insan öldürmeye teşebbüsten" yargılanması talebiyle dosyanın ağır ceza mahkemesine sevk edilmesine karar verdi. ("**Ferhat'ı Vuran Polisler Cinayete Teşebbüsten Yargılanacak**", <http://bianet.org>, 06.04.2012)

2- 1980'de Maraş'ta gözaltına alınıp işkence gören Duman Bal, Anayasanın geçici 15. maddesinin kaldırılmasının ardından, dönemin sorumluları hakkında suç duyurusunda bulundu. Savcılık, zamanaşımı kararı verince Bal, davayı AİHM'e taşıdı. Bal'ın ardından işkence gören Mesut ve Müvenner Özgenç de darbeciler hakkında suç duyurusunda bulundu. Savcılık 17 Nisan 2012'de Özgenç çiftini 50. Yıl Polis Merkezi'ne ifadeye çağırdı. Mağdurlara, "İşkenceyi kim yaptı, nerede yaptı? İşkence gördüğünüze dair tanığınız var mı? Psikolojik travma yaşadığınıza dair tam teşekküllü hastane raporunuz var mı?" gibi sorular soruldu. Mağdurlara, dönemin sıkıyönetim komutanı Yusuf Haznedaroğlu'nun kendilerine işkence yapıp yapmadığı da soruldu. ("**İşkence tanığını getir davacı ol!**", <http://www.ozgur-gundem.com>, 09.05.2012)

3- Asker firarisi 21 yaşındaki Mahir Zorbey Demirkaya'yı 4 Mart'ta Aydın'da adliye çıkışında cezaevine giderken kaçtığı gerekçesiyle başından vurarak öldüren ve "olası kast ile insan öldürmek" suçundan 25 yıla yargılanan polis memuru Murat S. çıkarıldığı ilk duruşmada serbest bırakıldı. Aydın 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmaya tutuklu sanık Murat S., avukatları, Mahir Zorbey Demirkaya'nın annesi, kardeşleri ile avukatları katıldı. Çok sayıda polisin de duruşmayı takip etmesi dikkat çekti. Sanık polis memuru Murat S. ifadesinde; "Merdivenli sokakta kovalarken merdivenlerin bittiği yerdeki çiçekliğe ayağım takıldı, düştüm. Düşerken silahım elim tetikte olduğu için ateş aldı. Silahın şarjör kısmı yere çarpınca silahım bir el daha ateş aldı. Son atılan iki kurşun ise tamamen istem dışıydı." dedi. Murat S. Demirkaya'nın ailesinden özür dilediğini belirterek, kendisinin ve ailesinin bu olaydan sonra perişan olduklarını ve psikolojik tedavi gördükleri-

ni, kendisinin kesinlikle "etkisiz hale getirmek" gibi bir amacının olmadığını söyledi. Demirkaya'nın annesi Şükran Yükselen Canbazoğlu ise polis Murat S.'nin anlattıklarının tamamen yalan olduğunu ileri sürüp, şikâyetçi olduğunu belirtti. İmranhan Hürkan Demirkaya, olay anında ağabeyini yanında olduğunu belirtip, gördüklerini anlattı. Mahir'in diğer kardeşi Ulaş Demirkaya ise olayı görmediğini fakat sanıktan şikâyetçi olduğunu söyledi. Mahkeme heyeti, olaya karışan iki polis memuru, tanık bir gazeteci ve dört esnafı dinledikten sonra sanığın tutuklu kaldığı süreyi, suçun niteliğinin değişebileceğini göz önünde bulundurarak tahliyesine karar verip, yurtdışına çıkış yasağı koydu. Demirkaya Ailesi'nin avukatı Mehmet Bülent Tokuçoğlu, sanığın tutuksuz yargılanması kararına itiraz edeceklerini söyledi. ("**Asker Firarisi Demirkaya'yı Öldüren Polis Serbest**", <http://bianet.org>, 10.05.2012)

4- Görme engelli, kanser hastası hükümlü Hediye Aksoy'a kanser tedavisi için 12 Ağustos 2011'de Samatya Hastanesi'ne gitmek için bindiği ring aracında jandarma Oral Bulut ile Haydar Karakaş'a hakaret ettiği gerekçesiyle dava açıldı. İddianamede Aksoy'un jandarmalara "Beni burada bekletmeye hakkınız yok. İnsanlık suçu işliyorsunuz. Bu şerefsizliktir. Siz şerefsizsiniz" dediği iddia ediliyor. Davaya bakan dokuz avukattan Yıldız İmrek, asıl Aksoy'un ring aracında bir adli suçlu tarafından hakarete uğradığını, şikâyetinde bulunduğu bu kişiye delil olmadığı gerekçesiyle takipsizlik kararı verildiğini, Aksoy'a ise hakaret davası açıldığını söylüyor. Avukat İmrek, Aksoy'un yıllardır hastaneye gidip gelirken adli tutuklular, jandarma, gardiyan tarafından çeşitli hakaretlere maruz kaldığını, adliye adliye dolaştırıldığını üstelik görme engelli olmasına rağmen yanına refakatçi verilmediğini söylüyor. İstanbul 4. Sulh Ceza Mahkemesi'nde 30 Mayıs 2012 tarihinde yapılan duruşmada, Aksoy'un Kürtçe anadilinde savunma isteği reddedilince savunması gerçekleşmedi. Bir sonraki duruşma 23 Kasım 2012 tarihine ertelendi. ("**Hasta Tutuklu Aksoy'a Hakaret Davası**", <http://bianet.org>, 30.05.2012)

5- Yüksekova'da Haziran 2011'de gözaltına alınan Metin Gezen, Hişyar Buldan ve Yusuf Akın adlı 3 genç, Yüksekova Emniyet Müdürlüğü TEM Şube'de 5 gün elektrikli işkenceye maruz kaldı. Sağlık kontrolü için hastaneye götürüldükleri esnada bitkin düşen gençleri gören bir tanıdık, olayı ailelere bildirdi. Aileler avukatla birlikte Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikâyetinde bulununca, savcı ve avukatlar emniyete giderek bizzat işkenceye yerinde tanıklık etti. İşkence olayının açığa çıkması ardından inceleme başlatan savcı muayene için gençleri hastaneye gönderdi. Alınan raporlarda işkencenin yapıldığı saate, yol açtığı sonuçlara kadar tespit edilebilen tüm ayrıntılar raporda yer aldı. Bunun üzerine

Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından işkenceye ilişkin soruşturma başlatıldı. Ancak işkenceye dair somut bulgular ve bizzat savcının gözlemleri olmasına rağmen soruşturma bir yıldır sonuçlanmadı. Soruşturmanın sonuçlanmasının aksine işkenceye maruz kalan gençler soruşturma yağmuruna tutuldu. Ancak aradan geçen bir yıla rağmen açılan soruşturmada yol alınmazken, tutuklanan Metin Gezen isimli genç hakkında cezaevinde olduğu süre boyunca tamamı "gizli tanık" ve "ihbar e-maillerine" dayalı 4 dava açıldı. ("**Savcı karakolda işkenceye tanıklık etti ama...**", <http://diclehaber.com.tr>, 11.06.2012)

6- 8 Haziran 2007'de aracıyla giderken Taksim Gezi Parkı'nın yanında durdurulan iş insanı Sezai Yakar, polislerin alkollü olduğu suçlamasını kabul etmeyip alkometreyi üflemediği için gözaltına alınıp Taksim Polis Merkezi'ne götürüldü. Yakar, Taksim Karakolu'nda işkence gördüğü iddiasıyla yedi polis hakkında şikâyetle bulundu. Polislere, işkence suçlamasıyla Beyoğlu 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılırken, "gerçeğe aykırı tutanak düzenlemek" şikâyetinden kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildi. İşkence davasından yargılanan polisler, olaydan altı ay sonra, Yakar hakkında rüşvet vermek iddiasıyla şikâyetle bulundu. Şikâyet sonucunda 28 Ocak 2008'de açılan dava 4 Kasım 2010'da sonuçlandı ve Yakar, rüşvet vermek suçundan 10 ay hapis cezası aldı. Yakar'ın karakolda işkence gördüğüne dair tanıklık eden Fatih Uzan'a da rüşvet suçlamasıyla, aynı polislerce dava açıldı. Uzan da Yakar gibi 10 ay hapis cezası aldı. Bu davanın, Yakar'ı işkence davasından caydırmak üzere açıldığı dile getirilirken davanın sonucunun beklenmesi talebi ise Beyoğlu 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nce reddedilmişti. ("**Yine Taksim Karakolu, Yine İşkence**", <http://bianet.org>, 20.06.2012)

7- 12 Haziran 2011 genel seçiminden önce Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Hopa mitingi öncesinde yaşa-

nan olayları protesto etmek amacıyla Ankara Ak Parti İl Başkanlığı önünde yapılan eylem sırasında polisler tarafından dövülen ve aylarca hastanede yatan Dilşat Aktaş'ın ve diğer öğrencilerin dövülme görüntüleri, önceki gün Hopa davasının son duruşmasında, mahkemeye heyeti tarafından izlendi. Açığa çıkan görüntülerin aylardır Aktaş'ın dövülmesi olayıyla ilgili soruşturmayı yürüten ancak dava açmayan savcılığın dosyasına da girmediği öğrenildi. Bir hâkimin muhalefet etmesine rağmen mahkeme heyetinin izlemeye karar verdiği görüntülerde, Aktaş'ın nasıl dövüldüğü, yerlerde nasıl sürüklendiği ve yolun ortasında nasıl bırakıldığı açıkça görülüyor. Olayla ilgili soruşturma sonucunda polisler hakkında dava açılıp açılmayacağına savcılık karar verecek. ("**Kamu görevi bu mu?**", <http://gundem.milliyet.com.tr>, 22.06.2012)

8- Bakırköy 9. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından 6 Nisan 2012 tarihinde yapılan son duruşmada, Ferhat Gerçek'i beş yıl önce vurarak sakat bırakan polislerin Türk Ceza Kanunu'ndaki (TCK) 81/1, 21/1, 35/2 ve 53. maddeler uyarınca "kasten insan öldürmeye teşebbüs" suçlarından Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanması gerektiğine dair görevsizlik kararı verilmişti. Görevsizlik kararı üzerine dava dosyasının gönderildiği Bakırköy 15. Ağır Ceza Mahkemesi 5 Haziran'da verdiği kararla Gerçek'in polis memurlarınca kullanılan silahlarla vurulmuş olmasına rağmen, doğrudan hedef alınmadığına karar vererek polislerin "zor kullanma yetkisinde sınırın aşılması" ve "olası kasıtlı yaralama" suçlarından yargılanması gerektiğini belirterek görevsizlik kararı verdi. Mahkeme kararında "Hayati tehlike geçirecek şekilde yaralanan Gerçek'in de içinde bulunduğu olay yerinde ve kalabalık meydana havaya açılan ateş sonucu insanların yaralanabileceği ya da ölebileceği öngörülebilir durumdadır." dedi. Dosya, yargılamanın hangi mahkemede süreceğine karar verilmesi için Yargıtay 5. Ceza Dairesi'ne gönderilecek. ("**Polis Zor Kullanma Sınırını Aşmış**", <http://bianet.org>, 25.06.2012)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE SUÇLARINA İLİŞKİN SONUÇLANAN DAVA ve SORUŞTURMALAR

Bu dönemde yer alan, işkence ve kötü muamele suçlarından açılan dava ve soruşturmaların hiçbirinde failler ceza almadı. Failler yine beraat etti. Verilen takipsizlik ve zamanaşımı kararları ile faillerin tespit edilmesi ve ceza alması engellendi. Buna karşılık işkence ve kötü muameleyle uğrayan iki kadından biri Dilşat Aktaş hazırlanan iddianame ile “örgüt üyeliğinin” yanı sıra “kemik kırılmasına neden olacak şekilde ağırlaştırılmış yaralama”yla suçlandı. Diğer mağdur kadın Meltem Tekin ise arkadaşı ile birlikte polisler hakaret ettikleri iddiasıyla açılan dava sonucunda beş ay hapis cezası aldı.

1- 13 Şubat 2011 günü sabaha karşı 06.00 sularında İzmir Alsancak'ta bulunan Romanya Konsolosluluğu'nun önünde polis tarafından saldırıya uğrayan Trans Begüm'ün yaptığı suç duyurusu sonucunda açılan davada Konsolosluk önünde koruma görevi yapan polis memuru H.S.'nin beraatine, Begüm'ün görevi yapmayı engellemekten ve hakareten hapsine, H.S.'nin avukat ücreti olan 1100 TL'yi ödemesine karar verildi. Begüm'ün avukatı Aysun Koç'un ifadesine göre Begüm'ün kaşındaki açılma tipik bir cop yarası. Ayrıca, mahkemenin Begüm'ün gördüğü manevi hasarı hiç dikkate almadan karar vermiş olması da ayrı bir tartışma konusu. Dava Yargıtay'dan dönmezse Begüm bir yılı aşkın hapis cezasına çarptırılacak. Polis memurları ise görevlerine devam ediyor. Üstelik cezasının kesinleşmesi halinde Begüm erkek koğuşunda yatacak. (“**Trans Begüm'ün Hukuksuzluk Mücadelesi**”, <http://bianet.org>, 05.04.2012)

2- 27 Ekim 1991'de gözaltına alınan ve kendisinden bir daha haber alınamayan Hüseyin Toraman ile ilgili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca başlatılan hazırlık soruşturmasında, savcı "Tüm aramalara rağmen şüpheli bulunamadı. Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 102/6. maddesinde belirtilen 20 yıllık zamanaşımı süresi dolduğundan soruşturmaya yer olmadığına" karar verdi. (“**Kaybettik ama Zamanaşımı Var**”, <http://bianet.org>, 06.04.2012)

3- DİSK'e bağlı Öğrenci Gençlik Sendikası (Genç-Sen) tarafından Beşiktaş'ta 4 Aralık 2010'da yapılan eyleme polisin saldırması ile çok sayıda öğrencinin yaralandığı ve gözaltına alındığı, E.Ö. adlı kadın öğrencinin bebeğini düşürdüğü olayla ilgili olarak yürütülen soruş-

turmada İstanbul Emniyet Müdürü Hüseyin Çapkın, Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürü Osman Yıldırım hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) 3. Dairesi tarafından “şikâyetin işleme konulmaması” kararı alındı. 2005'de TCK'de yapılan değişiklik nedeni ile polisler hakkındaki incelemeyi, HSYK yürüttü ve polise, savcı-hâkim koruması sağlanmış oldu. Avukat Gülizar Tuncer, karara itiraz ederek, başvurularının yeniden incelenmesini istedi. Son kararı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Genel Kurulu verecek. (“**AKP'den polise HYSK kalkarı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 14.04.2012)

4- 2000 yılında Bandırma Cezaevi'ne düzenlenen ve 1 kişinin yaşamını yitirdiği, 9 kişinin de yaralandığı 'Noel Baba Operasyonu' sonrasında açılan ve Bandırma 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın karar duruşmasında, ölüm ve yaralanmaların G-3 silahıyla gerçekleştiği kanıtlanmasına rağmen askerler beraat ederken, cezaevindeki tutuklulardan 32 kişinin her birine “devlet malına zarar verdikleri” gerekçesiyle 10'ar yıldan toplam 320 yıl hapis cezası verildi. (“**Noel Baba ölüm, yargı ceza dağıttı**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 22.04.2012)

5- Osmaniye T Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki tutuklulara dayatılan, “askeri sayım düzeni, günlük tıraş zorunluluğu, cezaevi girişlerinde çırılçıplak soyma uygulaması, görüşçülerin ince aramadan geçirilmesi” gibi uygulamalara karşı 15 tutuklu süresiz dönüşsüz açlık grevine girmişti. Tutsakların 50 güne yakın süren eylemi sonucunda cezaevi yönetiminin tutukluların taleplerinin yerine getirileceğinin taahhüt edilmesi üzerine tutuklular açlık grevi eylemini sonlandırmıştı. Talepleri haklı bulunan tutuklular, uygulamaların sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. Osmaniye Cumhuriyet Başsavcılığı, 50 tutuklu ve hükümlünün suç duyurusuna ilişkin takipsizlik kararı verdi. Konuya ilişkin bilgi veren Avukat Vedat Özkan, Osmaniye Cumhuriyet Başsavcılığı'nın vermiş olduğu takipsizlik kararının keyfi, hukuka uymayan ve dosya kapsamıyla bağdaşmayan bir karar olduğuna dikkat çekerek, “Çünkü cezaevi idaresi tarafından yapılan işlemlerin hukuka aykırı olduğu daha sonra cezaevi idaresinin kendi demecinde de ortaya çıktı. Özellikle Meclis İnsan Hakları Komisyonu'nun Osmaniye Cezaevi şartlarını inceleyip kamuoyuna yansıttıktan sonra bizzat Osmaniye Cezaevi idaresi tarafından yapılan uygulamanın hukuka uygunluğunun bulunmadığı belirtilmişti.” dedi. (“**Herkesin gördüğünü bir tek savcı görmedi**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 02.05.2012)

6- AKP Ankara İl Başkanlığı önünde yapılan Hopa protestosu sonrası polisler tarafından kalçası kırılan ve bir bacağı 1,5 santimetre kısalan Halkevleri MYK Üyesi Dilşat Aktaş, Özel Yetkili Ankara Savcısı Hakan Yüksel tarafından hazırlanan ve Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edilen 2. Hopa iddianamesine göre “örgüt üyeliğinin” yanı sıra “kemik kırılmasına neden olacak şekilde ağırlaşmış yaralama”yla suçlandı. Aktaş’ı döverek kalçasının kırılmasına neden olan polisler hakkında ise henüz herhangi bir dava açılmadı. 65 polisin “müşteki” yani “suçtan zarar gören” olduğu savunulan iddianamede, silahlı örgütün delili, yine bol miktarda kitap, dergi ve broşür oldu. İddianamede, Aktaş’ın Osman Can ve Atacan Dirican adlı iki polisi yaraladığı iddia edilirken, bu eylemin ne şekilde gerçekleştiğine ise yer verilmedi. (“**O polisleri yaralamış meğer!**”, <http://www.ozgur-gundem.com>, 09.05.2012)

7- Taksim’de bir kafede falcılık yapan Meltem Tekin ve arkadaşı Erem Yirmibeş, 2008 yılında kimlik gösterme tartışmasına girdikleri polisler tarafından gözaltına alınıp Taksim Polis Merkezi’ne götürülmüştü. Meltem Tekin, gecenin sonunda karakoldan, gözündeki morluk-

la çıkarken; polislerin hazırladığı tutanakta iki genç kadının, “Ak Parti ’nin köpekleri” dedikleri, ‘askeri personel yakını kartı’ gösterip “Geçmişte sizi bunlar astı, Hepiniz Ak Parti gittikten sonra hesap vereceksiniz” diye ‘tehdit’ edip polisi tartakladıkları ileri sürülmüştü. Yirmibeş’in kendisini yaralamak için kafasını duvara vurduğu, Tekin’in de kelepçelenmiş elleriyle kendi yüzünü tokatladığı ve tekme atıp bir sandalyeyi kırdığı iddia edilmişti. Bir mobilyacı çağırıp sandalyenin 25 TL olduğunu ‘kayıt altına alan’ polis, iki kadından şikâyetçi olmuştu. Böylece Tekin ve Yirmibeş hakkında ‘görevli memura mukavemet, hakaret ve devlet malına zarar’ iddialarıyla sekiz yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. İki genç kadın iddiaları reddetti. Sekiz polis hakkında da ‘kasten yaralama’ suçunu iki kez işledikleri iddia edildi. İstanbul 23. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davanın 9 Mayıs 2012 tarihli son duruşmasında Tekin ve Yirmibeş, hakaret iddiasıyla beş ay hapse çarptırıldı. Ceza ertelendi. “Mala zarar verme kastı anlaşılamadığından” bu suçtan beraat ettiler. Polisler hakkında da beraate hükmedildi. (“**Gözü moraran kadına ceza, polise beraat**”, <http://www.radikal.com.tr>, 22.06.2012)

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE SUÇLARINA İLİŞKİN YARGITAY ve DANIŞTAY KARARLARI

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 18 yaşındaki Çağdaş Gemik'i dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle öldüren polis memuru hakkındaki kararı ve bu kararda ısrarı, kolluk gücünün ölüm kurşunlarını yağdırmasına teşvik niteliğinde.

1- Antalya'da 18 yaşındaki Çağdaş Gemik'i "dur ihtarına" uymadığı gerekçesiyle 27 Ekim 2008'de öldüren polis memuru Mehmet Ergin'e Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 16 yıl 8 aylık hapis cezası Yargıtay 1. Ceza Dairesi tarafından 27 Aralık 2010'da "suç niteliğinde yanılıya düşüldüğü" gerekçesiyle kararın bozulmasına ve sanık hakkında daha az ceza öngören "kasten yaralama sonucu ölüme neden olmak" suçundan yargılanmasına hükmetmişti. Ancak Yargıtay'ın kararını görüşen yerel mahkeme kararında ısrar ederek polis memuru Mehmet Ergin'in kasten insan öldürdüğünü belirterek Ergin'i ikinci kez 16 yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırmıştı. Bunun üzerine, dosyayı inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu yaptığı inceleme sonucunda sanığın yaralama sonucunda ölüme sebebiyet verdiğini belirterek 16 yıl sekiz aylık cezayı 12 yıla düşürdü. ("**Çağdaş Gemik'i Öldüren Polise Ceza İndirimi**, <http://bianet.org>, 06.06.2012)

AİHM

Hükümet yetkililerinin, kolluk güçleri tarafından kullanılan gazın gerekli olduğu ve hiçbir zararının olmadığı yönündeki açıklamalarına karşılık AİHM Ali Güneş kararında; "Polisin, barışçıl bir gösteride göz yaşartıcı gaz kullanmaması gerektiğine ve biber gazının, solunum problemlerine, bulantı ve kusmaya, baş dönmesine, göğüs ağrısına, spazma yol açtığını, aşırı dozların ciğerlere zarar verdiğini" belirterek tartışmalara son noktayı koydu.

1- Öğretmen Ali Güneş, İstanbul'da 28 Haziran 2004'teki NATO Zirvesi sırasındaki protesto gösterilerine katıldığı sırada yüzüne yakın mesafeden biber gazı sıkıldı, ayrıca darp edilerek 11 saat gözaltında tutuldu. Yakın mesafeden sıkılan gazın gözlerine verdiği zarar ve darp edilmesi sonucu kollarında ve omzunda oluşan morluklar a ilişkin doktor raporu da aldı. Güneş, Şişli Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu, polislerden ve gördüğü şiddetten şikâyetçi oldu. Savcılık, 30 Haziran 2004'te kovuşturmayla yer olmadığı kararını verdi. Mahkemeye yapılan itiraz da reddedildi. Güneş, iç hukuk yolları tükenince Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurdu. AİHM, Güneş'e yapılanın "işkence ve kötü muameleyi yasaklayan" 3. maddenin ihlali olduğunu tespit ederek Türkiye'nin Güneş'e 10 bin Euro manevi tazminat, 1500 Euro da mahkeme masrafı olmak üzere, toplam 11 bin 500 Euro (27 bin TL) tazminat ödemesine karar verdi. "Polisin, barışçıl bir gösteride göz yaşartıcı gaz kullanmamalı" dediği AİHM kararında ayrıca biber gazının, "solunum problemlerine, bulantı ve kusmaya, baş dönmesine, göğüs ağrısına, spazma" yol açtığına da değinildi. Ayrıca, aşırı dozların ciğerlere zarar verdiğinin de altı çizildi. ("**AİHM: Barışçıl Gösteride Biber Gazı Kullanılmaz**", <http://bianet.org>, 11.04.2012)

2- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 14 Temmuz 1999'da İzmir'de gözaltında işkencede öldürülen Alpaslan Yelden'in yaşam hakkının ihlal edildiğine ve ölümünden devletin sorumlu olduğuna karar verdi. AİHM, mahkemenin, doktor raporlarına rağmen işkenceyi araştırmada başarısız olduğuna ve Yelden'in ölümünden devletin sorumlu olduğuna karar verdi. Kararda, Adli Tıp raporu ile diğer sağlık kuruluşlarından alınan raporlar arasındaki çelişkinin de araştırılmadığına dikkat

çekildi. Türkiye, Yelden'in ailesine toplam 75 bin Euro (173 bin 700 TL) tazminat ödeyecek. ("**Türkiye İşkencede Ölüm'e 75 bin Euro Tazminat Ödeyecek**", <http://bianet.org>, 03.05.2012)

3- TSK'da 2008-2009 yıllarında görev yapan Necmi Tengilimoğlu, Mehmet Dutuklar, Emrah Çerezci ve Salih Gazi dört uzman çavuşun emirlere itaat etmedikleri gerekçesiyle haklarında verilen oda hapsi cezalarıyla ilgili olarak AİHM'e yaptıkları başvuru sonuçlandı. Başvurucular başvurularında, haklarındaki oda hapsi cezalarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin özgürlük ve güvenlik hakkıyla ilgili 5. ve adil yargılanmayla ilgili 6. maddelerine aykırı olduğu iddia etmişti. Türkiye hükümeti ise davacıların iç hukuk yollarını tüketmediklerini, AİHM'nin askeri disiplin prosedürüne uygulanamayacağını ve davacıların AİHM'e başvuru için altı aylık süreyi aştıklarını ileri sürerek dava dosyasının kapanmasını talep etmişti. Davayı esastan gören AİHM, Türkiye'nin ileri sürdüğü tezlerin tamamını geri çevirdi. AİHM, Türkiye yargı sisteminde, TSK'da hapis hükmü içeren disiplin cezalarının adli bir makam tarafından veya bu makamın kontrolü altında verilmiyor olmasının AİHM'nin özgürlük ve güvenlik hakkıyla ilgili maddesine aykırı olduğu sonucuna vardı. Karar gereği Türkiye davacılarına toplam 17 bin 500 Euro manevi tazminat ödeyecek. ("**Oda Hapsine AİHM'den Ceza**", <http://bianet.org>, 06.06.2012)

4- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) vicdani retçi Halil Savda tarafından açılan davada, daha önce Türkiye'den gelen vicdani ret kararlarında olduğu gibi Savda davasında da vicdani retçilere yönelik tutukluluk, yargılama ve mahkûmiyet gibi uygulamaları "insanlık dışı muamele" olarak tanımladı. AİHM bu durumun AİHM'in işkence ve insanlık dışı uygulamayla mücadeleleyi kapsayan 3. maddesine aykırı olduğuna hükmetti. Vicdani retçilere askerlik dışında alternatif sunulmuyor olmasını vicdan özgürlüğünün ihlali olduğunu tekrarlayan AİHM, bu kişilerin askeri mahkemeler önünde yargılanmasının da AİHM'in adil yargılanmayla ilgili maddesine aykırı olduğunda hüküm kıldı. AİHM'in kararı gereği Türkiye hükümeti Savda'ya 12 bin avro manevi tazminat ve 1975 avro mahkeme masrafı ödeyecek. ("**AİHM'DEN VİCDANİ RET KARARI Türkiye Savda'ya 12 Bin Avro Tazminat Ödeyecek**", <http://bianet.org>, 12.06.2012)

DUYURU

AÇIKLANAN RAPORLAR

1- Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), 2011 İnsan Hakları Raporu'nu 11 Nisan 2012 günü açıkladı. Kolluk kuvvetlerinin işkenceyi topluma mesaj vermek için kullandığına" dikkat çekilen raporda, son yıllarda işkencenin cezaevi ve gözaltı merkezlerinden sokağa taşındığı vurgulandı. Raporda, cezaevinde bulunmanın kendisinin "işkence görmek" anlamına geldiği de ifade edilirken, "mahpusların yer sıkıntısı nedeniyle nöbetleşe uyumaları, sağlık hakkına erişememeleri, keyfi disiplin cezaları, kötü muamele" uygulamaları örnek gösterildi. Raporun tam metni için Bkz. http://www.tihv.org.tr/dosya_arsiv/b61bf8008310d602f822be5f3913ee53.pdf ("Çatışmalarda 425 Kişi Öldü", <http://bianet.org>, 11.04.2012)

2- CHP İnsan Hakları Genel Başkan Yardımcılığı tarafından hazırlanan "2012 Nisan ayı İnsan Hakları İhlal Raporu" açıklandı. Rapora göre Nisan ayında, işkenceden dolayı 33 kişinin mağdur olduğu belirtildi. Cezaevlerinde ise 4 kişi öldü. 5 kişi işkence ve kötü muameleyle, bir kişi sağlık hakkı ihlaline, 6 kişi iletişim yasağı ve diğer yasaklamalara maruz kaldı. 7 kişi ise toplam 84 gün hücre cezası ve 7 yıl açık görüş yasağı olmak üzere disiplin cezası alırken, bir kişi için de tecavüz mağduru olduğu iddiası yer alıyor. ("Her ay hak ihlali çetelelerini tutmak zorundayız", <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 11.05.2012)

3- Uluslararası Af Örgütü, "Dünyadaki İnsan Haklarının Durumu" başlıklı yıllık raporunda 155 ülkeyle birlikte, Türkiye'deki insan hakları durumuna ilişkin gelişmelere de yer verdi. 2011 yılında meydana gelen olaylar ve gelişmeler dikkate alınarak kaleme alınan raporun Türkiye'ye ilişkin bölümünde, "Söz verilen anayasal ve diğer yasal reformlar gerçekleşmedi." ifadesi yer aldıktan sonra ifade özgürlüğüne dair sorunlar olduğu, protesto eylemlerinde polis şiddet uyguladığı belirtildi. Adli sistemde çocuk haklarının korunmasına ilişkin ilerleme kaydedilemediğinin de bildirildiği raporda, "Göçmen, mülteci, eşcinsel ve transseksüellerin hakları yasalar tarafından korunamıyor. Kadına yönelik şiddetle mücadeledeki kadınları koruma yöntemleri yetersiz." denildi. ("Af Örgütü'nden Türkiye'ye eleştiri", <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 24.05.2012)

4- Hükümetin "işkenceye sıfır tolerans" sloganına karşın, düşünce kuruluşu Bilgesam'ın hazırladığı rapor, Türkiye'de işkencenin devam ettiğini, işkenceye yönelik tam korumanın sağlanmadığını ortaya koydu. Rapor, işkence suçu işleyen kamu görevlilerine yönelik soruşturmanın kasıtlı olarak yavaşlatıldığı saptamasına yer verirken "Ülkemizde, kamu görevlileri tarafından işlenen bu eylemlerin, imkân nispetinde gizlenmeye çalışıldığı, açığa çıkması halinde ise sürecin geciktirildiği, delillerin yok edilmeye çalışıldığı ve buna rağmen mahkûmiyet aşamasına gelindiğinde ise, verilecek ceza hususunda daha hafif nitelikteki suç tiplerinin esas alınarak (yaralama suçu gibi) ceza tayin edildiği görülmektedir." değerlendirmesi yapıldı. ("Türkiye'de işkence devam ediyor", <http://www.cumhuriyet.com.tr>, 10.06.2012)

5- Eşit Haklar İçin İzleme Derneği (ESHİD), 2011 yılının Engellilere Yönelik Ayrımcılık ve Hak İhlalleri Raporu'nu yayımladı. Rapora göre; Bir engelli birey, adalete erişim sorunları nedeniyle tutuklandı, on engelli kayboldu, üçü işkenceye, onu aşağılayıcı muamele ve cezaya maruz kaldı. Raporun tamamına ulaşmak Bkz. http://bianet.org/files/doc_files/000/000/612/original/ESHID-EngelliRaporu2011.pdf ("2011'de 11 Engelli Birey İhmalden Öldü", <http://bianet.org>, 14.06.2012)

6- Urfa E Tipi Kapalı Cezaevi'ndeki 13 tutsağın yanarak yaşamını yitirmesi üzerine KESK, DİSK, ÇHD, İHD, TTB, MAZLUMDER ve TİHV tarafından hazırlanan raporun sonuç bölümünde; birkaç yıldır Urfa Cezaevi'ne ilişkin uyarı yapılmasına karşın herhangi bir çözüm adımı atılmadığı, bundan dolayı yaşanan ölümlerden başta Adalet Bakanlığı olmak üzere sivil iradenin sorumlu olduğu vurgulandı. Raporda, uzun tutukluluk sürelerine vurgu yapılarak, Urfa Cezaevi'nde yaşanan olay ile infaz sistemindeki çarpıklığın bir kez daha gün yüzüne çıktığı tespiti yapıldı. Ayrıca cezaevi önünde bekleyen ailelere yönelik sağlıklı bir bilgi akışının yapılmadığı, bunun yanı sıra ailelere polis tarafından orantısız şiddet uygulandığı belirtildi. Raporda ayrıca Urfa Cezaevi'nden yapılan nakiller de eleştirilerek, "Tutsakların artık aileleri ve avukatları ile irtibat kurması neredeyse imkânsızlaştı." denildi. ("STÖ'lerin Urfa Raporu: Yaşanan ölümlerden siyasi irade sorumlu", <http://diclehaber.com.tr>, 22.06.2012)

MEVZUAT

1- 6291 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çıkarıldı. (11 Nisan 2012 tarihli ve 28261 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

2- Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çıkarıldı. (17 Nisan 2012 tarihli ve 28267 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

3-6301 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çıkarıldı. (10 Mayıs 2012 tarihli ve 28288 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

4-Anayasa Mahkemesi "12.01.2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davaları, "idari yargı denetimi" dışına çıkararak "asliye hukuk mahkemelerince" bakılacağını belirten 3 üncü maddesinin birinci tümcesinin Anayasa'nın 125., 155. ve 157. maddelerine aykırı olduğundan İPTALİNE

karar verdi. (19 Mayıs 2012 tarihli ve 28297 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

5-Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çıkarıldı. (8 Haziran 2012 tarihli ve 28317 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

6- 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarının Arabuluculuk Kanunu çıkarıldı. (22 Haziran 2012 tarihli ve 28331 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

7- Hükümlülerin Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılmaları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çıkarıldı. (28 Haziran 2012 tarihli ve 28337 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

8- 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu çıkarıldı. (29 Haziran 2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

9- 6332 sayılı Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu çıkarıldı. (30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.)

YAYINLAR

1- İbrahim Kaya tarafından yazılan "*Seeking a Legal Perspective on International Migration and Turkey*" adlı kitap Legal Yayıncılık tarafından yayınlandı.

Avrupa Komisyonu

Bu Proje Avrupa Komisyonu ve Açık Toplum Vakfı tarafından desteklenmektedir.